

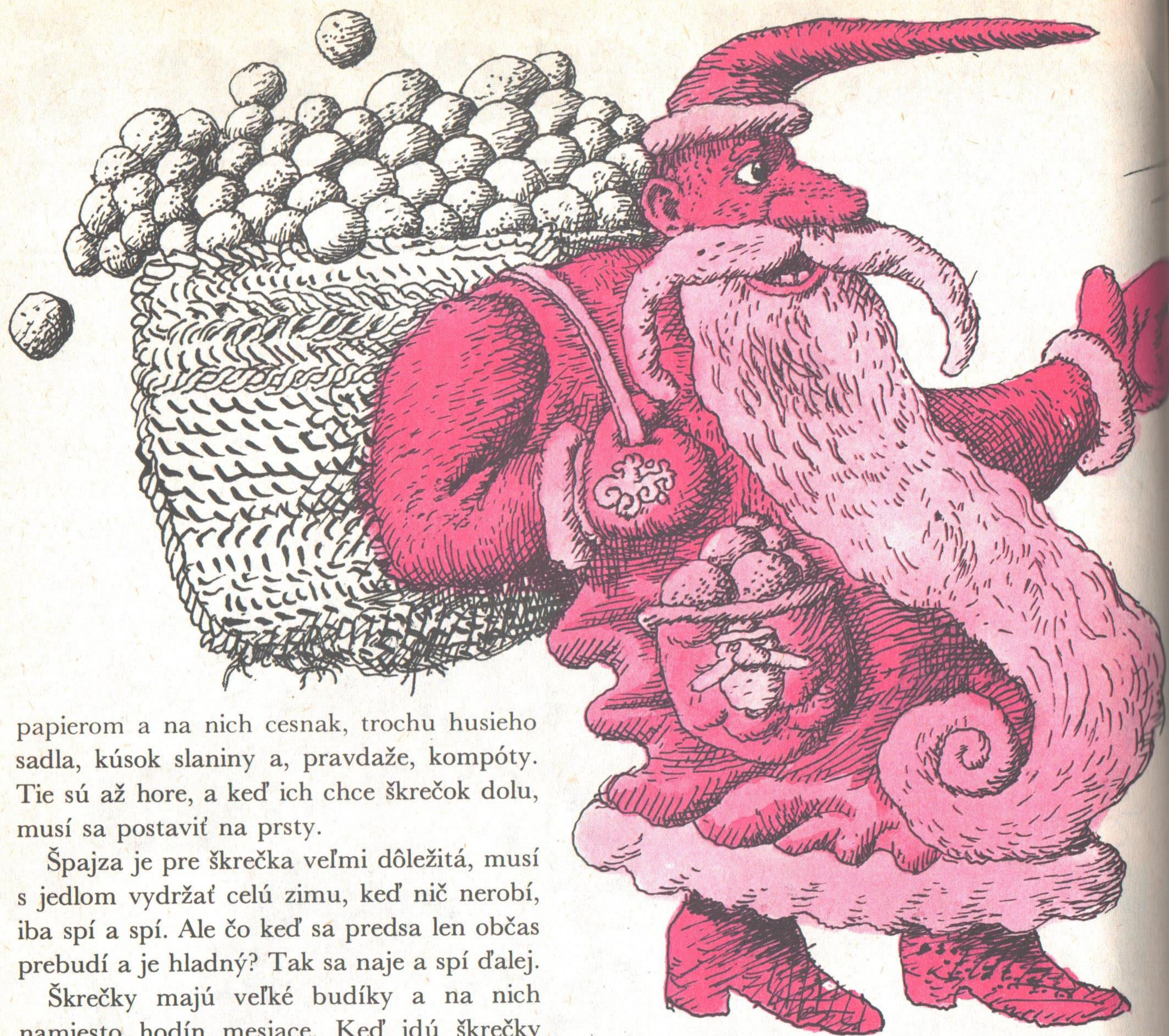
O škrekovi, ktorý zjedol deda Mráza

MILOŠ
MACOUREK

Škrečok má veľmi veľké ústa, a to preto, lebo si v nich robí zásoby. A keby ste sa mu tam pozreli, to by ste sa čudovali, ako to tam má pekne zariadené. Má tam poličky s nastrihaným

ILUSTROVAL PETER KEUČIK

papierom a na nich cesnak, trochu husieho sadla, kúsok slaniny a, pravdaže, kompóty. Tie sú až hore, a keď ich chce škrečok dolu, musí sa postaviť na prsty.

Špajza je pre škrečka veľmi dôležitá, musí s jedlom vydržať celú zimu, keď nič nerobí, iba spí a spí. Ale čo keď sa predsa len občas prebudí a je hladný? Tak sa naje a spí ďalej.

Škrečky majú veľké budíky a na nich namiesto hodín mesiace. Keď idú škrečky v októbri spať, natiahnú si budíky na marec, zazívajú a zaspia. Niektoré pred spaním chvíľku čítajú a zaspávajú až v novembri, ale aj tým začnú v marci vyzváňať budíky. Vtedy sa škrečky natiahnú, vylezú z postelí, vyčistia si zuby, naraňajkujú sa a idú sa pozrieť, ako to s tou jarou vyzerá.

Ale všetky škrečky nie sú rovnaké.

Bol raz jeden škrečok a ten sa volal Anatol. Bol to čudný škrečok, neporiadny, prešibaný a sebecký až hrôza. Všetky škrečky si robili

zásoby na zimu, ale Anatol zjedol všetko hneď a na zimu nepomyslel. Len trochu smotany mal na poličke, a to preto, že mu ju priniesla tetka Anička. Inak sa mu v špajzi váľala kopa starých harabúrd, pohľadnice ktovie odkiaľ, hrnčeky bez ušíek a polámané hrebene, gombíky z košiel, staré tričká a hojdací kôň s odlomenou nohou.

Keď sa všetky škrečky chystali na spánok, bol Anatol taký neporiadny, že si svoj budík

nastavil celkom nesprávne. A ako tak spí, zrazu crrrr. Anatol sa natiadne, vylezie z postele a dostane náramný hlad. Zje teda smotanu od tetky Aničky, ani si neutrie fúzy a hrabe sa von. Tá trocha smotany mu hlad vôbec nezahnala, naopak, má ešte väčšiu chuť na jedlo, ale vraví si, je jar, niekde dačo zoženiem.

Ale predstavte si, že nevidí nijakú zelenú trávu, nijaké konvalinky, nijaké slniečko, len samý biely sneh. Neporiadny Anatol si nastavil budík namiesto na marec na december, a tak namiesto jari je zima, až tak treští.

Anatol s niečím takým vôbec nerátal, a kým sa spamätá, sneh mu zaveje vchod do diery a on nevie, čo robiť. Je mokrý až po uši, škvírka mu v bruchu, je mu zima, sadne si teda pri ceste a fňuká.

A ako tak fňuká, ide okolo deda Mráz, tučný ako guľôčka, s červenou čiapkou, bielymi fúzmi a taškou plnou pomarančov.

Čo tu robíš, škrečok, pýta sa a vydychuje paru, prečo nespíš a čo ti tak škvírka v bruchu?

A škrečok Anatol, keď vidí deda Mráz s toľkými dobrotami, začne plakať ešte väčšmi a hovorí tým najdojímavejším hláskom na svete:

Som škrečok Anatol, rozdal som, čo som mal, tetuške som dal smotanu, a teraz som hladný a v bruchu mi škvírka.

Úbohý Anatolko, vraví dedo Mráz, naozaj si vychudnutý, na, vezmi si niekoľko pomarančov, daj si, a tu máš čiapku, aby tá neoziabalo na uši, ja budem o chvíľu v teple, idem len sem do školy rozdávať deťom pomaranče. Sú v nich vitamíny, deti ich potrebujú, aby boli zdravé, tak ahoj. A odchádza.

A škrečok zhltnie pomaranče, hneď je tučný ako guľa, nasadí si čiapku, aha, veď vyzerá so svojimi bielymi fúzmi od smotany celkom ako dedo Mráz.

Keby som bol dedo Mráz, zide mu na um, najedol by som sa poriadne pomarančov a potom by som šiel do školy a nádherne sa ohrial.

A vyskočí, dobehne deda Mráz, poklopká mu po pleci a hovorí:

Počujte, tak som si povedal, čo keby ste šli domov a ja by som to deťom porozdával za vás, nik to nezistí, čo vy na to?

A dedo Mráz si myslí, škrečok sa zbláznil, už-už si chce potúkať po čele, ale obráti sa, a vidí Anatola ako veličznú guľu s bielymi fúzmi a červenou čiapkou a uvedomí si, že to ten škrečok asi myslí vážne.

Anatol, povie teda pomaly a dôrazne, myslí trochu, kto to kedy videl, aby škrečky rozdávali darčeky? Dedo Mráz som ja a ja ich aj budem rozdávať.

Ale Anatol nemá chuť myslieť, má chuť na pomaranče a na teplo, chce to všetko podobrotky či pozlotky, a tak napokon otvorí

svoje veličzné ústa a dedo Mráz je v tej chvíli aj s taškou v špajzi.

A škrečok si vykračuje ku škole, napcháva sa pomarančmi a rozmýšľa, čo porozdáva deťom.

Rozdám im snehové gule, ponášajú sa trochu na pomaranče, vraví si, pridám k tomu nejaké staré pohľadnice, hrebene a gombíky a bude to, a tak si narobí množstvo snehových gúl, dá si ich do vreciek a zazvoní na školníka.

A školník otvorí, povie, počte ďalej, deti už čakajú, a vedie Anatola do telocvične, do krásne vykúrenej telocvične plnej detí, ktoré volajú, dobrý večer, dedo Mráz, to sme rady, že si konečne tu, niečo ťa zdržalo, však?

A škrečok sa vyteperí na pódium a vraví, máte tu príma teplučko, to sa mi páči, vymrzol som po ceste, rozdám vám darčeky, dúfam, že sa vám budú páčiť, iba pomaranče sú trochu nezrelé, ale to nič necháte ich dozrieť, tak, prosím, začíname.

A dievčatká a chlapci chodia na pódium a škrečok im rozdáva snehové gule, hrnčeky bez ušíek, gombíky, hrebene, staré pohľadnice a roztrhané tričká, deti sú prekvapené a vravia si medzi sebou, to sú teda škaredé darčeky, čo? Ale súdružka učiteľka ich napomína, čo to má znamenať, ak to dedo Mráz začuje, urazí sa nám. Ale malý Krištof, ktorý dostane hojdacieho koňa s odlomenou nohou, si myslí, nech sa dedo aj urazí, to mi je

fuk, a povie celkom nahlas, ten môj kôň je na figu, ty si dajaký čudný dedo Mráz, a škrečok to začuje, náramne sa rozčúli a kričí, ako to, že je na figu, ako to, že som čudný dedo Mráz, len sa pozri, a sadne si na koňa a hojdá sa hore-dolu, hojdá sa nazlostene, strašne nazlostene, a ako sa tak nazlostene hojdá, príde mu zle na žalúdok. Akoby aj nie, po jedle sa nemá hojdať, a tak Anatol zide z hojdacieho koňa zelený až strach, zvíja sa a súdružka učiteľka uteká k telefónu.

Haló, tu je škola, ochorel nám dedo Mráz, telefonuje súdružka učiteľka a sanitka je o niekoľko minút tu, pán doktor vojde v bielom plášti, a vraví, pokojne, pokojne, to bude angína, v zime je všade, pozrie sa škrečkovi do úst a užasne. Na poličke sedí dedo Mráz, drží tašku s pomarančmi, čo mu ostali, kýva nohami a vraví, to trvalo, už som si myslel, že tu budem do jari, a vychádza zo špajze.

A deti, súdružka učiteľka a pán doktor nevedia, čo si majú myslieť, na pódiu stoja dvaja dedovia Mrázovia, nikto nevie, ktorý je pravý. Až maličký Krištof povie, stavte sa, že pravý je ten s taškou, a pravý dedo Mráz sa usmieva a vraví, uhádol si, chlapče, ja som dedo Mráz, ktorý vám nesie pomaranče plné vitamínov, a toto je škrečok Anatol, starý sebec, ktorý vám rozdal svoje haraburdy, lotor jeden.

A Anatol si uvedomí, že je zle, mal by som sa rýchlo vypariť, ale nejde to tak ľahko, všetky deti majú snehové gule, všetky vedia dobre triafať, a tak je Anatol o chvíľu mokrý ako myš, uhaňa zo školy, ako najrýchlejšie vie, a vraví si, nabudúce si budem musieť poriadne nastaviť budík.

Eskibáseň

DANIEL HEVIER

Eskimák a Eskimáčka majú Eskidom. Eskipes a Eskimačka žijú s nimi v ňom.

Eskipes pred Eskivlkom stráži obydlie. Eskimačka zasa všetky Eskimyši zje.

Eskimama Eskideti volá na obed: Eskimiška, Eskijožka, všetkých dvadsaťpäť.

Eskistôl je plný dobrôt. Vonía Eskidom. Čím sa to tam napchávajú. Predsa eskimom.

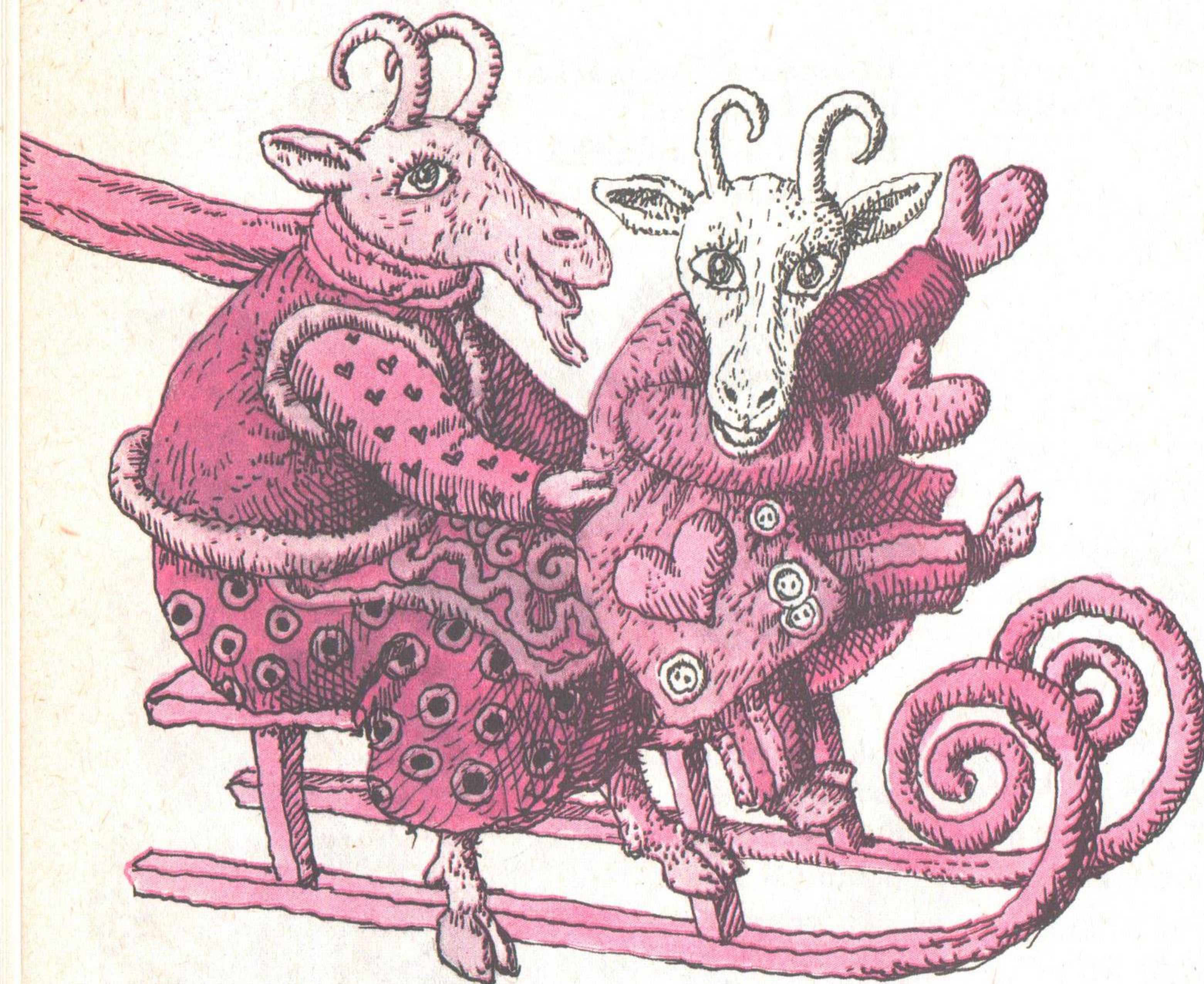
Neveríš mi? Krútiš hlavou, že to nie je tak? Trošku klamem, ale iba eskymačný mak!

Prel. DANIEL HEVIER

Ako v lete na saniach

JÁN TURAN

Múdra koza Mé

Sadla koza na sane.
A už fičí
a už kričí:
„Ja som múdra
koza Mé,
ja sa učím
na samé!
Kto hovorí, že nie?
Tu je vysvedčenie!”

Prifrčala k mame:
„Mama, ja mám samé!”

Ochká koza seniorka:
„Zhora nadol samá štvorka!
Ty raz budeš profesorka!
Si ty múdra, koza Mé,
ďalej sa uč na samé!”

Sadla s mladou na sane,
že už o ňu nemá strach.
Aj jej išlo učenie
ako v lete na saniach.

Abeceda a jej deti

(Podľa B. Zachodera)

Matka menom Abeceda
ako maku dobrých detí má.
Celý život v škole sedia,
nič iné ich nezaujima.
Tak ich v škole nezarmútte,
keď príde ten okamih.
Už sa tešia na stretnutie,
bežia z rozprávkových kníh.

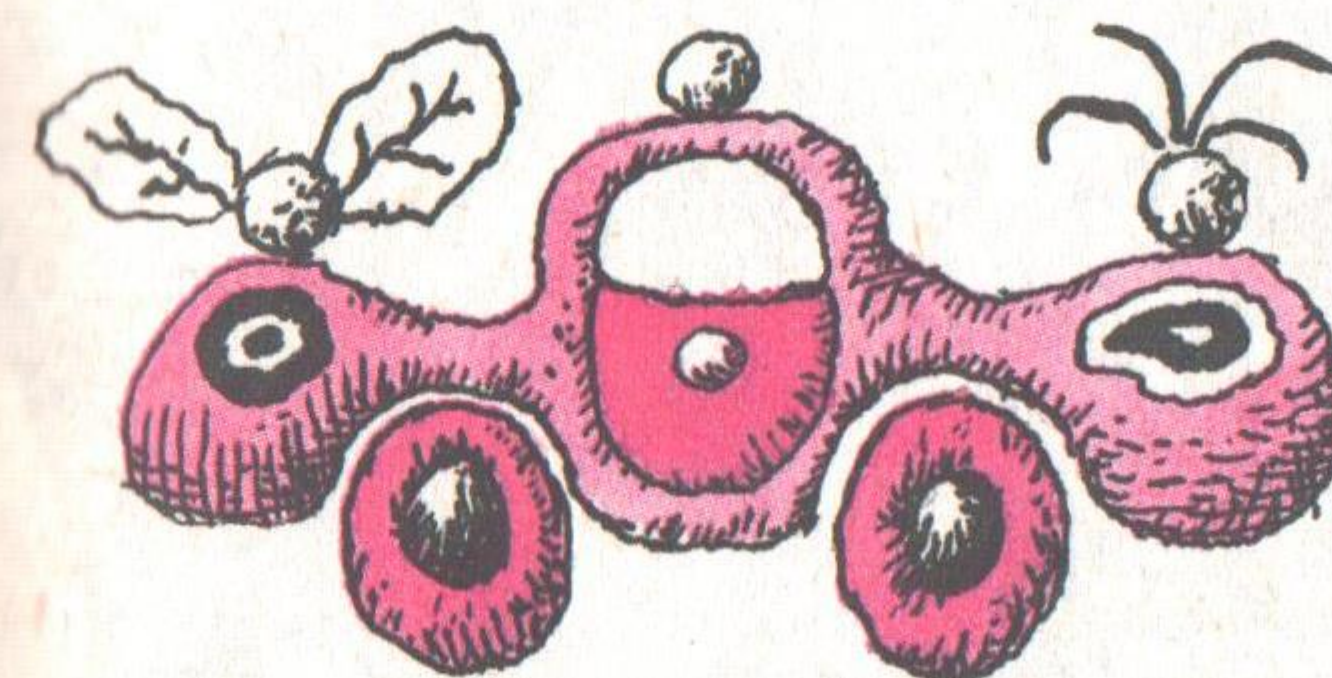
Prvé štyri: A, B, C, D,
každý rýchle auto vedie.
Kričí na nich E, F, G, H,
v zákrute sa nepredbieha!
A za nimi CH, I, J, K,
spod kolies vám blato strieka!
Dohonil ich L, M, N, O,
hneď si zapísal ich meno.
Hnevá sa aj P, R, S, T,
že im prekážajú v ceste.
V zadu kričí U, V, X,
Y i Z:

„Veď ste urobili kiks
veľký ako svet!”

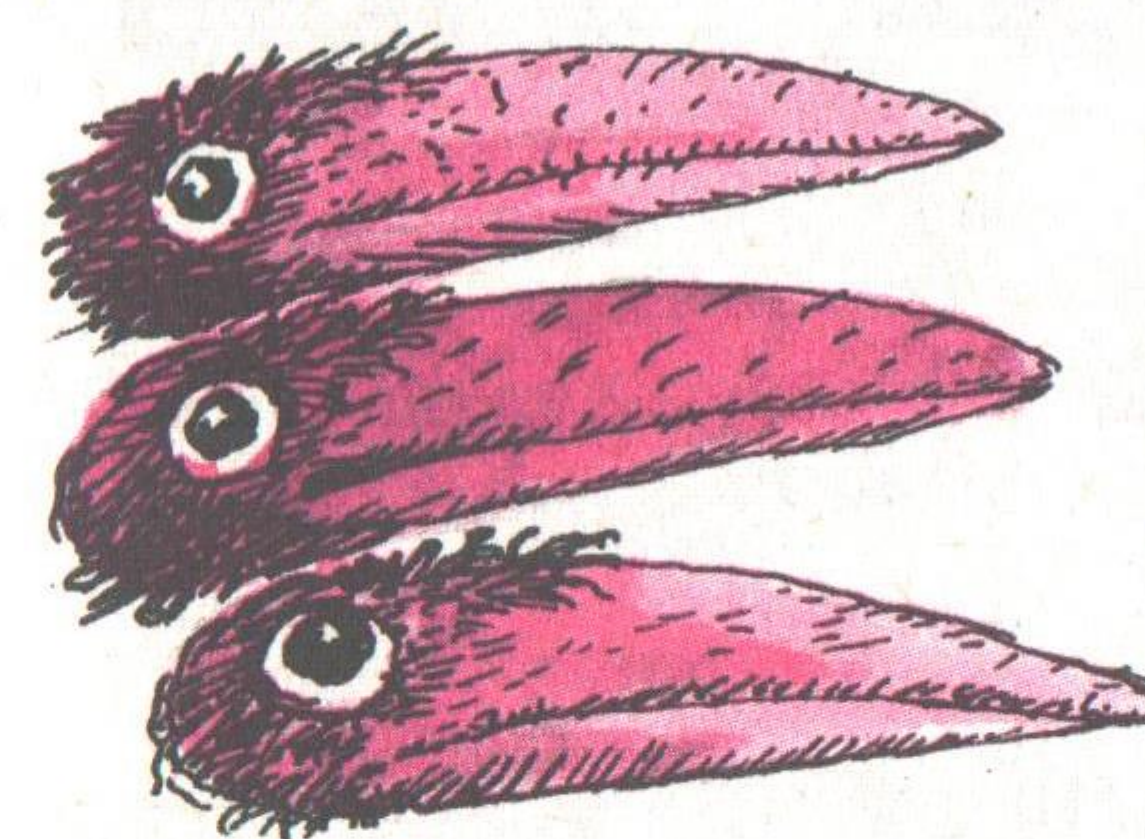
Nuž taká je Abeceda,
skôr je dobrá ako zlá.
Často bude bez obeda,
kto jej deti nepozná.

Sovie vajce za hu-hú

Stále niečo vymieňa.
Tamto za to, za to to,
mení mieňa za lieňa,
za autíčko
dal by sklíčko,
ba aj iskru z kremeňa.

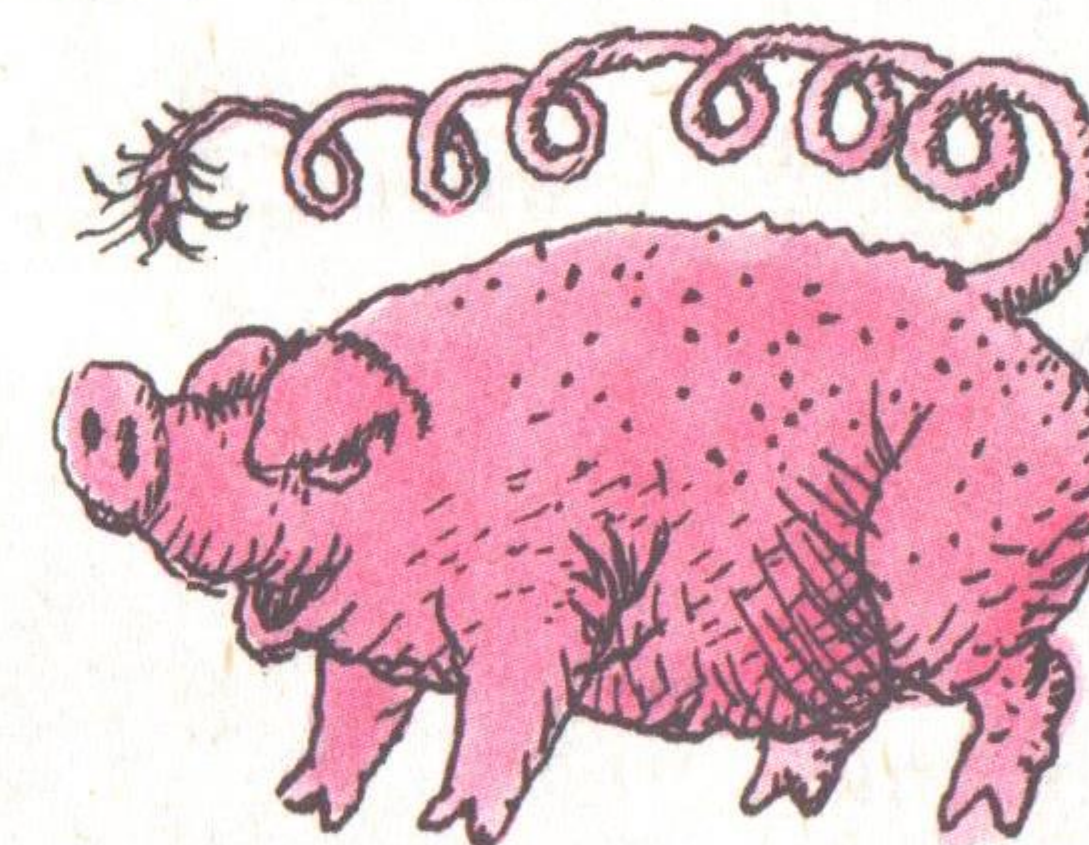

Háky-báky za raky
a tri vranie zobáky.
Ak chceš čo-to, daj mi to
a ja ti dám za to pito,
žito, sito, kopyto
a deravé koryto.

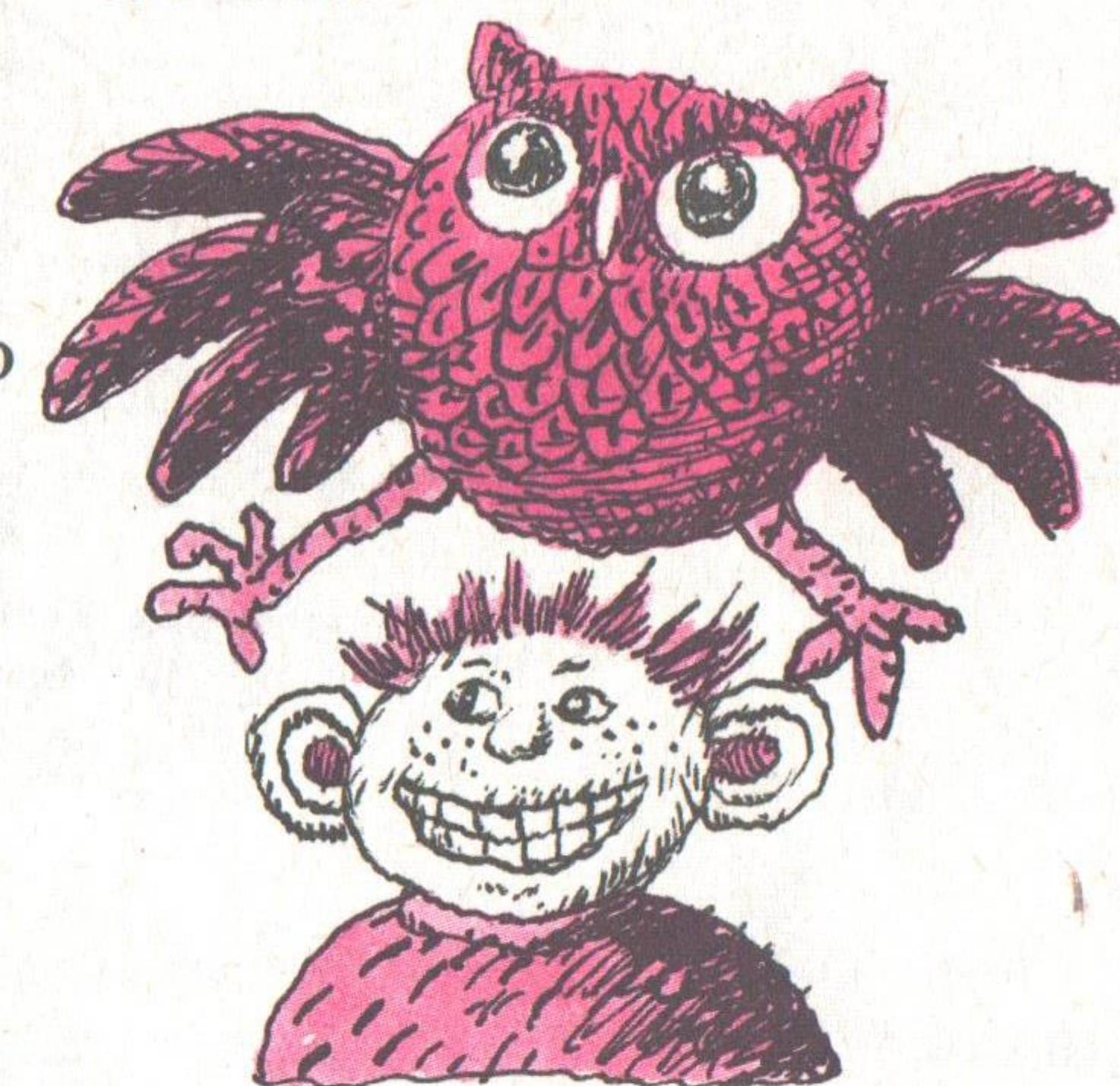

Klbko vlny od Deža
vymenil by za ježa,
ale ušla
by aj mušľa
zo Zlatého pobrežia.

Za nový zub z hrebeňa
patrí figa drevená.
Za karasa
chcel by prasa
a za pierko z holuba
čínske pero od Kuba.

Pri menení nelenil,
všetko by bol vymenil.
Lahko sa mu menilo,
ale učiť lenilo.

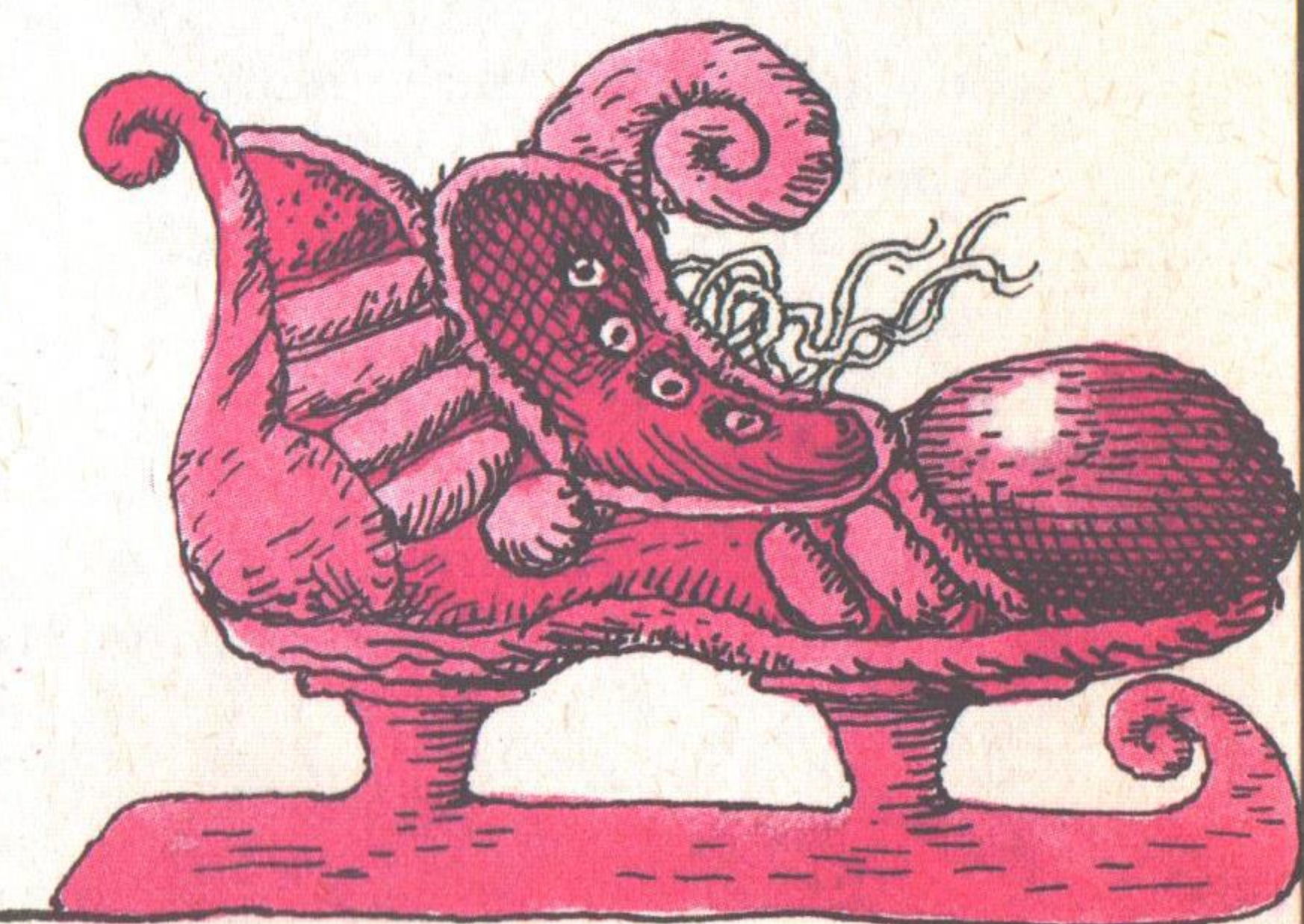
Soľ by menil za piesok,
káru za pár koliesok,
pestrú stuhu za dúhu,
sovie vajce za hu-hú.
Menil, lenil,
lenil, menil,
iba jedno nevymenil:
prvú triedu za druhú.

Korčuliar

Padá sniežik
na domy,
duje vietor
ľadový,
deň i noc je
mrazivá,
zima na ľad
pozýva.

Len čo ráno
z klziska
detský drobzig
zavýska,
už som v plnej
paráde
na korčuliach
na ľade.

Prvý pád
a druhý pád,
ľad mi spadol
pod chrbát.
Len čo prejde
zopár zím,
ten ľad padať
odučím.

Ladová rozprávka

BOŽENA ČAHOJOVÁ-BERNÁTOVÁ

Zunovalo sa raz Vetrú a Mrazu to ich večné putovanie, a tak sa rozhodli, že zostanú doma, v údolí obklopenom strmými vrchmi. Ibaže ako sa míňal deň za dňom, zmocňovala sa Vetrá čoraz väčšia túžba za neznámymi krajinami.

„Poďme sa potúlať po horských chodníkoch,“ neodbytné dodieval do Mrazu. Ale Mráz len pokrútil hlavou. Báł sa, že stratí kľúčik, ktorým vody riek, potokov a studní premieňal na ľad.

„Schovaj ho niekde do skál,“ radil mu Vietor. Mráz však pomyslel na vtákov mocných krídel a na to, že by mohli kľúčik odnieť.

„Ukry ho teda do konárov stromu. Tam ho nenájde nik.“

Stromy sú pripodobené jeden druhému, pomyslel si Mráz, ako by si zapamätal ten, ktorému zveril kľúčik.

„A čo keby si ho spustil na dno rieky, tamto nižšie vrbín?“

Tentoraz Mráz urobil, ako mu radil Vietor. Lež beda. Len čo sa kľúčik dotkol hladiny, vynorila sa z nej zelená hlava, schmatla kľúčik a stratila sa s ním vo vodách rieky. Odrazu bol z neho obyčajný mládenec.

„Kde si sa tu vzal, tulák?“ prekvapil sa tovariš z blízkeho mlyna, keď ho zazrel, ako bezradne stojí nad riekou.

„Nie som tulák.“

„Tak čo si zač? A prečo stále hľadáš do vody? Vari nemáš iné na robote?“

„A veru nemám.“

Tovariš si od radosti plesol do dlaní. Schmatol čeladníka za ruku a podho s ním do mlyna. Zastali pred mlynárom a tovariš

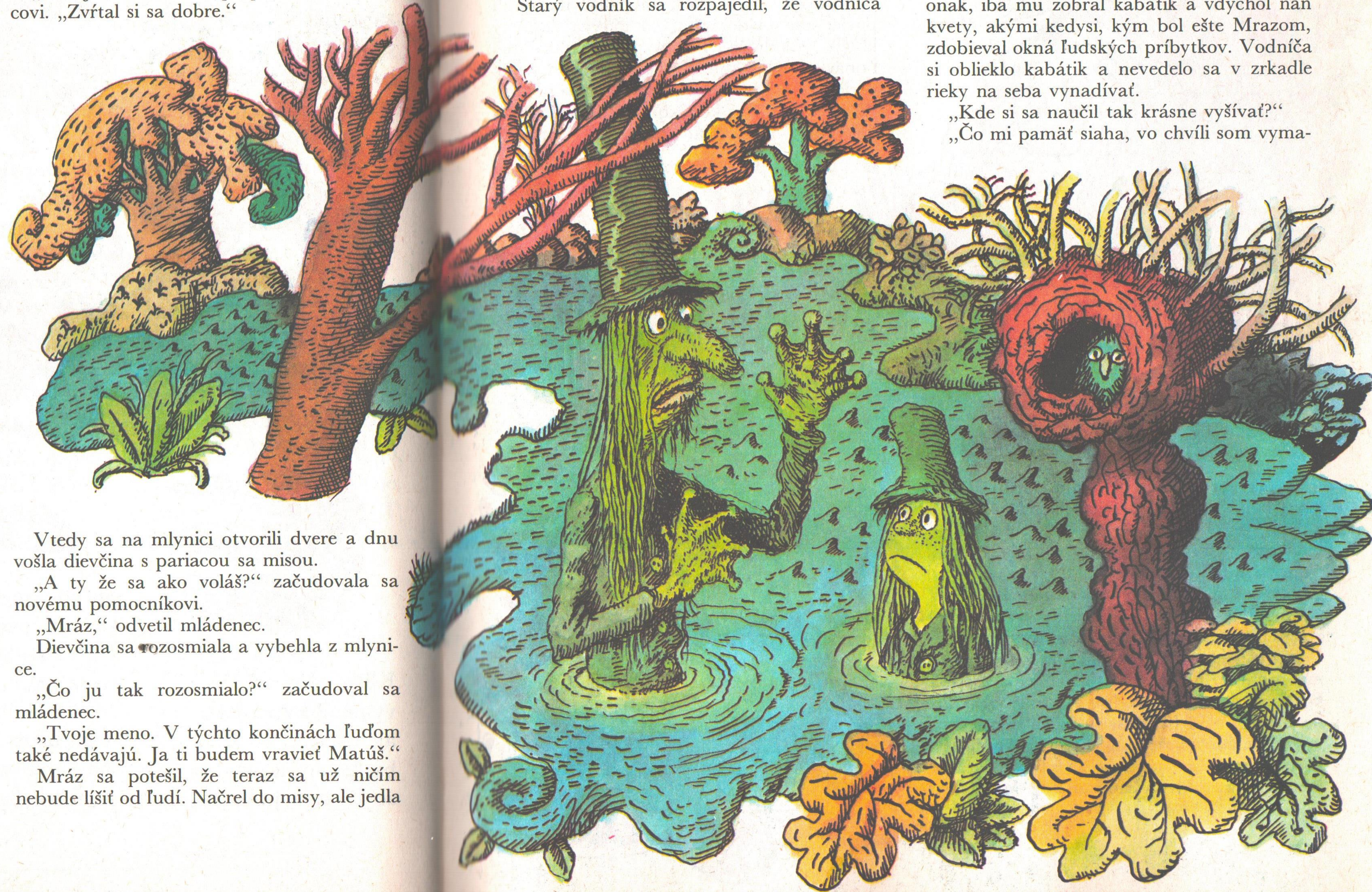
ho začal vynukovať do služby. Ale mlynár ani počuť.

Načo by mu aj bol taký... vechý, že ho vrece vo dvoje prelomí. Ale tovariš dovtedy domrzal, kým mlynár neprivilil, že to s mládencom aspoň skúsi.

Celého pol dňa sa Mráz zvrátil okolo vriec.

Keď nadchodil obed, musel mlynár uznať, že to s tým novým nebude také zlé.

„Sadaj k obedu!“ skúpo povedal mládenecovi. „Zvrátil si sa dobre.“

Vtedy sa na mlynici otvorili dvere a dnu vošla dievčina s pariacou sa misou.

„A ty že sa ako voláš?“ začudovala sa novému pomocníkovi.

„Mráz,“ odvetil mládenec.

Dievčina sa rozosmiala a vybehla z mlynice.

„Čo ju tak rozosmialo?“ začudoval sa mládenec.

„Tvoje meno. V týchto končinách ľuďom také nedávajú. Ja ti budem vravieť Matúš.“

Mráz sa potešil, že teraz sa už ničím nebude líšiť od ľudí. Načrel do misy, ale jedla

sa nedotkol. Predsa je len iný ako ľudia. Ich jedlo mu nechutí. Odložil lyžicu a vyšiel z mlynice. Pustil sa po brehu rieky a vtedy zazrel, ako sa z vody vynoril starý vodník a za ním začlapotalo na brehu malé vodníča.

„Pamätaj si, ak na tieto miesta zabľúdi človek, vlákaš ho do rieky!“

„A kedy sa mám hrať? Raz mi treba ľudí do vody ťahať, inokedy strážiť ten tvoj kľúčik,“ odseklo vodníča.

Starý vodník sa rozpajedil, že vodníča

spomenulo, čo spomenúť nemalo, a aby ho potrestal, strčil mu do rúk kabátik, na ktorý bolo treba vyšiť kvety.

„A neopováž sa to neurobiť!“ pohrozil vodníčaťu blanatou pästou a podho člapotavo do rieky.

Vtedy vodníča šmarilo kabátik do vrbín a začalo veselo poskakovať po brehu. Odrazu zbadalo Matúša a už aj sa mu vyhráza, že ho stiahne do rieky. Matúš mu na to ani tak, ani onak, iba mu zobral kabátik a vdýchol naň kvety, akými kedysi, kým bol ešte Mrazom, zdobieval okná ľudských príbytkov. Vodníča si oblieklo kabátik a nevedelo sa v zrkadle rieky na seba vynadávať.

„Kde si sa naučil tak krásne vyšívať?“

„Čo mi pamät siaha, vo chvíli som vyma-

ako dní v mesiaci. Akože ich všetky vyčistím?“

Matúš nečakal, schytil fajku, čo mu bola najbližšie po ruke, a mocne do nej dúchol. A dovedy sa mu líca nadúvali, kým nebola čistá aj posledná fajka. Vodníča sa tomu všetkému tak čudovalo, až mu oči šli vyliezť z jamôk. Keď sa potom ako-tak spamätalo z údivu, spýtalo sa Matúša, čo si žiada za svoju robotu. Ale Matúš, že nič. No keď sa mu už tak veľmi chce zavdačiť, nech mu povie, kde rastie vrba, čo ukrýva čarovný kľúčik. Vodníča najprv zahováralo tak i onak, ale napokon Matúšovi vyjavilo, že ak prejde od mlyna sto krokov, bude pri nej. No skôr, ako vojde za kľúčikom do rieky, musí sa pokloniť v štyri strany sveta. A všetko to

môže urobiť len v posledný deň mesiaca, lebo inak by sa už na breh nevrátil.

Posledný deň mesiaca sa Matúš vybral k rieke. Vodníča ho už čakalo, aby ho previedlo riečnymi hlbocinami. Ale beda! Matúš bol taký nedočkavý, že sa zabudol pokloniť v štyri strany sveta. Tak sa dostal do zlej moci starého vodníka, ktorý mu uložil strážiť ryby, aby mu ani jedna neušla po prúde. Vodníča pomohlo Matúšovi rozostaviť siete a spolu čakali na chvíľu, keď sa ryby pustia dolu vodou. Medzitým húpali, vyhutovali, ako ich všetky dostať do sietí. Vtedy si Matúš spomenul na svoje líca. Dúchol a v tej chvíli sa voda medzi brehmi vzdula, zavírala, že vyľakané ryby hneď klesli na dno a tam sa zachytili do sietí. Vtedy vodníča Matúšovi vyjavilo, že kto z ľudí ryby ustráži, nad tým vodník nemá moc. Len zaraz sa musí vrátiť medzi ľudí. Matúš by tak bol rád urobil, keby mal v hrsti svoj kľúčik. Lenže ten visel medzi koreňmi vrby. Nuž vybral sa teda aj s vodníčaťom k nej, no len čo ich vrba zazrela, pospletala si korene dohromady tak, že kľúčik nebolo ani vidieť.

„Musíš skloniť hlavu. Potom prejdeš po medzi ne,“ spomenulo si odrazu vodníča.

A naozaj. Len čo tak Matúš spravil, korene vrby sa rozostúpili a na najväčšom z nich sa zaligotal kľúčik. Matúš ho zvesil a potom sa už s vodníčaťom náhlili k brehu. Vtom zahrnel za nimi hlas starého vodníka:

„Utekáš, ale ďaleko neujdeš.“

Vtedy vodníča prezradilo Matúšovi, že sa pred vodníkom zachráni tak, keď zastaví vodu v rieke. Nič ľahšie pre Matúša nebolo. Tri razy otočil kľúčikom a namiesto vody bol v rieke nehybný ľad. Potom sa už Matúš s vodníčaťom rozlúčil. No prv než od neho odišiel, sľúbil mu, že vždy keď kľúčikom zamkne vodu v rieke, porozpráva mu, čo zažil na svojich potulkách po svete ľudí. A rozlúčil sa aj s tovarišom v mlyne. Nezabudol však naňho nikdy. Vždy v zime nazerá do okien chalúp a hľadá ho za nimi. A že je to pravda, svedčia o tom ľadové kvety, ktoré ostávajú všade tam, kde vstúpi a nazrie.

Bleskový koláč

ŠTEFAN MORAVČÍK

Zožením z pece Murka.
Počkáme, kým príde búrka,
ušľaháme sneh z jej bleskov,
vymiešame s hudbou rezkou.
Sotva ten sneh bude tuhý,
pridáme hmlu, štipku dúhy...
Už je koláč vo forme,
rýchlo rúru otvoríme!
Pomastíme husím
brkom,
aby koláč
dolu krkom
išiel hladko,
moje
zlatko!

O chorom komíne

IGOR OTČENÁŠ

V našej továrni na predmestí,
takej malej,
že sa tam už ani špendlík nezmesť,
ochorel komín. Z ničoho nič.
Že je to už zlé vraj s ním,
že neznáša smrad a dym;
sťažovať sa začal na pľúca.
Tak dumáme: „Rúcať, a či nerúcať?“
Našťastie však boli medzi nami chytré hlavy:
na komíne pre bociany sa hniezdo spraví.

Ioval takýmito kvetmi okná v údolí. Ibaže tie kvety boli ľadové. Ale to som mal ešte ľadový kľúčik.“

„Nepadol ti do rieky? Dáky visí v koreňoch starej vrby.“

Povedať o kľúčiku viac vodníča nestihlo. Na vode sa spravili tri kruhy a to bolo znamenie, že sa má pobrať do rieky.

Matúš sa vrátil do mlyna, ale v robote sa mu nedarilo. Rozsýpal zrno po zemi, rozfukoval ho na všetky strany. Myslou bol stále na brehu rieky. Keď čas pokročil k polnoci, vybral sa znova k rieke. Na jej brehoch našiel plačúce vodníča.

„Tri fajky som vyčistilo. Ale je ich toľko

Koho stretla Gabika so starkou v parku

Gabika len tak ľahko nezaspí. Veď ani nechce. Najradšej by bola, keby sa celý dnešný deň začal odznova. Keby bolo to isté ráno a pri obloku by znova stála starká z Cífera a volala na ňu:

„Len sa pozri, sýkorka moja, aký nám dnes svitol rozprávkový deň! Rýchlo sa obleč, pôjdeme spolu na prechádzku.“

Keby bolo to isté ráno, istotne by už starkú nezaviedla do parku, kde dnes stretli toho čertovského dedka, ktorý sa starkej tak páčil. Lenže ráno Gabika ani netušila, koho v parku stretnú, a preto ju ta zaviedla. Gabika už bola v parku neraz, ale ešte nikdy sa jej nezdal taký krásny ako dnes. Všade, kam len dovidela, sa jagal, trblietal a iskril bielulinký sneh. Ani starkej sa nechcelo veriť, že je to len obyčajný park.

„Veď je to naozajstné snehové kráľovstvo pani Zimy!“ obzerala sa okolo seba celá natešená. „Možno tu niekde stretneme aj snehovú kráľovnú.“

Snehovú kráľovnú nestretli, iba jedného starého ujka v oranžovej veste, ktorý z chodníka odmetal sneh. Starká ho pozdravila a on

sa jej hneď začal na všeličo vypytovať. Gabike sa nepáčil, aj sa ho troška bála, lebo sa podobal na čerta z jednej rozprávkovej knižky. Mal také isté čierne vlasy, fúzy a pichlavé oči. Gabika ešte nevedela, že je to naozajstný čert, až keď sa s tým starkej sám priznal. Najskôr však povedal:

„Tak vy ste z Cífera, pozrimeže! Veď ja som za mlada pri Cíferi slúžil. Možno sme aj spolu kedysi pri muzike tancovali, ktovie?“

Býval som ja vtedy veľký čertisko, všetky dievky v dedine som povykrúcal. Ale teraz som už len taký starý ustatý čert.“

„Ste vy stále čertovský chlapík, keď vás ešte robota teší. A vnukov koľko máte?“ spýtala sa starká.

„Štyroch,“ usmial sa čert popod fúzy. „A všetci sú to riadne čertiská. Každú chvíľu sa mi niektorý vyštverá na kolená, za fúzy ma myká a prosíka: ‚Dedo, deduško, povedz mi rozprávku aspoň takú dlhú, ako je čertov chvost!‘ Nuž čo mám robiť? Aj keď som ustatý, len rozprávam a rozprávam, aby boli ticho a nevystrájali čertoviny.“

Starká sa smiala, akoby čert povedal čosi ktovieako smiešne, ale vôbec to smiešne nebolo. Našťastie sa už s čertom začala lúčiť. Podala mu ruku a povedala:

„Tak buďte zdravý a dobre sa tu mávajte! Možno sa ešte niekedy uvidíme, keď prídem pozrieť vnučku a pôjdeme zasa spolu na prechádzku.“

„Bude ma tešiť,“ uklonil sa starý čert úctivo. „Keby som mal takú ženu, ako ste vy, bolo by mi hej! Ale ak sa raz budú všetci čerti ženiť, spomeniem si na vás. Rád by som mal aj vnučku a rozprával jej rozprávky krátke ako myšací chvostík. Ty máš rada len také, pravda?“

Gabika od strachu prikývla a z celej sily ťahala starkú za ruku, aby boli od čerta čo najrýchlejšie preč.

Lenže starká aj potom hovorila iba o ňom, i keď nie pred Gabikou. Pred ňou na čerta iba myslela. Gabika to poznala podľa toho, ako sa starká usmievala. Rozprávala o ňom mamičke doma v kuchyni:

„Len si predstav, čo sa mi dnes prihodilo! Idem s Gabikou po parku, a odrazu akoby som tvojho otca videla. Tie isté oči, vlasy, aj rovnako vykrútené fúzy, ako ich mával tvój

otec. Pamätáš sa, ako si ho za ne vždy ťahala a drankala, aby ti povedal rozprávku? Škoda, že sa naňho Gabika nepamätá, bol by z neho býval práve taký čertovský dedko ako ten z parku.“

Starká však mamičke neprezradila, že sa s ňou chce čertovský dedko oženiť. Ani Gabika by si na to nebola spomenula, keby mamička pri večeri starkej nepovedala:

„Dobre, že pocestuješ domov až zajtra, dnes istotne meškajú vlaky, veď sa vonku odobeda ženia všetci čerti.“

Preto Gabika doteraz nespala. Bála sa o starkú. Čo keby si bol na ňu čertovský

dedko naozaj spomenul a chcel sa s ňou oženiť? Teraz už určite nepríde. Keď prestala fujavica, všetci čerti sa už iste oženiť. Aj Šašinka si to myslí, a preto jej teraz vyrozpráva rozprávku

O čertovi, ktorému sa odnechcelo ženiť

Bol raz jeden čertovský dedko, ktorý mal štyroch vnukov. Každý večer sa mu niektorý z nich vyštveral na kolená, mykal ho za fúzy a prosíkal, aby mu povedal rozprávku aspoň takú dlhú, ako je čertov chvost. Čertovský dedko bol veľmi ustatý, lebo celý deň v parku odhadzoval sneh, ale aj tak rozprával a rozprával, len aby vnuci nevystrájali čertoviny. Dakedy bol už taký ustatý, že si pomyslel:

„Keby som mal aspoň jednu jedínú vnučku a mohol jej rozprávať rozprávky kratšie ako myšací chvostík!“

Raz, keď v parku zasa odhadzoval sneh, zastavila sa pri ňom veľmi dobrá starká a za ruku viedla svoju vnučku. Čertovskému dedkovi sa vnučka zapáčila, ale ešte väčšmi jej starká. Na všeličo sa jej vypytoval, aj s ňou žartoval a nakoniec jej slúbil, že si ju vezme za ženu. Ale až vtedy, keď sa budú ženiť aj ostatní čerti. Čerti sa však ženili v ten istý deň, ale on nevedel, kde starká býva. Preto išiel do škôlky a každého sa vypytoval, či nepoznajú dievčatko, ktoré má rado rozprávky krátke ako myšací chvostík.

„Možno je to Gabica-opica,“ povedala Linda Žufanková. „Ona má tiež rada rozprávky.“

„Ale nie krátke ako myšací chvost,“ povedal Števo Buchta. „Gabika má najradšej dlhé rozprávky. Aspoň také dlhé, ako je sto čertových chvostov.“

„Ejha!“ preľakol sa čertovský dedko. Ani trochu sa mu nechcelo rozprávať také dlhé rozprávky. Lenže sa veľmi chcel oženiť so starkou, a tak išiel za súdružkou učiteľkou a vypytoval sa, kde Gabika býva a či je dobrá.

„Bola dobrá aj milá, kým nebola štrbavá. Odkedy jej vypadol zub, je z nej hotová čertica. Dvakrát zbila Ondříka Zárubu, keď s ňou nechcel ísť v záhrade pod strom, čo má konáre až po zem, a odčarovať ju.“

„Fíha,“ preľakol sa čertovský dedko ešte väčšmi. „Ktovie, či by aj mňa nezbila, keby som jej nevedel povedať rozprávku dlhú ako sto čertových chvostov. Neožením sa ja veru so starkou, ktorá má vnučku takú čerticu.“

Vystrašený čertovský dedko sa radšej rýchlo pobral domov a veľmi sa tešil, že má takých vnukov, ktorí majú radi rozprávky, dlhé iba ako jeden čertov chvost.

(Pokračovanie)

SPIRIDON VANGELI

Čiapka

Deti prišli do kina.

Marcel sám obsadil dve sedadlá — na jedno si sadol a na druhé položil čiapku.

Pri ňom stojí Lučika — jej sa už miesto neušlo.

Zbadá to súdružka učiteľka a vraví:

„Vážená Čiapka! Buďte taká dobrá a uvoľnite Lučinke miesto.“

Marcel sa zahanbil a čiapku zo sedadla zobral.

Piecky

Nad ránom prestalo snežiť. Udrel mráz. Žeorželovi sa nie veľmi chce do takej zimy, ale čo sa dá robiť, do školy treba ísť. Vychystal sa teda a šiel.

Vrz-vrz — vrzdí mu pod nohami sneh.

„Žeoržel,“ volá za ním mama, „zabudol si si vziať piecky.“

Potom pribehla k nemu a do každej rukavice mu vložila horúci pečený zemiak. Do školy je ešte dlhá cesta.

Žeoržel si spokojne vykračuje ďalej.

Vrz-vrz — vrzdí sneh a mráz priťahuje čoraz tuhšie. Lenže chlapcovi nie je zima — ruky mu zohrievajú teplé zemiačky.

Kúsok ďalej zbadá na chodníku Žeoržetu. Celá sa trasie od zimy.

„Mne nie je zima, mám dve piecky. Aha!“ hovorí chlapec.

„Kde?“

„V palčiakoch,“ smeje sa Žeoržel a vzápätí jednu piecku podáva dievčatku.

Prel. BRANISLAV CHOVAN

Tajomstvo železného náramku

PAVEL DVOŘÁK

Stalo sa v predchádzajúcich kapitolách:

Marek objavil keltský náramok a ľudskú lebku. Porozprával to kamarátke Simone. Vie to však aj ktosi tretí — neznámy. Deti náramok radšej skryjú. Pokúšajú sa vyriešiť záhadu mŕtveho človeka za pomoci starej knihy. Markov otec, ktorému pri hľadaní knihy rozhádzali pracovňu, sa na ne nahneval.

VO VZDUCHU JE ČOSI STRAŠNÉHO

Marek sedel v zrúcaninách staviska a zamyslene hľadel na železný náramok. V miestnosti bolo šero, hoci ranné svetlo sa do nej predieralo cez vyvrátené dvere a okná, a najväčšmi cez deravú strechu a strop, ktorý preboril zrútený komín. Teraz z neho boli dve kôpky tehál, cez ktoré deti preložili dosku a spravili si tak vo svojom bunkri, ako hovorili toľto miestu, lavičku. Iný nábytok tu nebol, ak sa neráta prasta-

rý železný sporák, napoly zasypávaný rumoviskom. Bolo to prázdne a smutné miesto. Iba vietor, ktorý predúval cez vybité okná, narúšal nehybný mŕtvy pokoj.

Pes ležal skrútený vedľa chlapca a zdalo sa, že spí. Odrazu napriamul uši, tíško zavrčal a vzápätí s brechotom vyletel oproti nejestvujúcim dverám. V ústrety sa ozval tenší radostný brechot malého Dunča. To už do miestnosti vchádzala Simona.

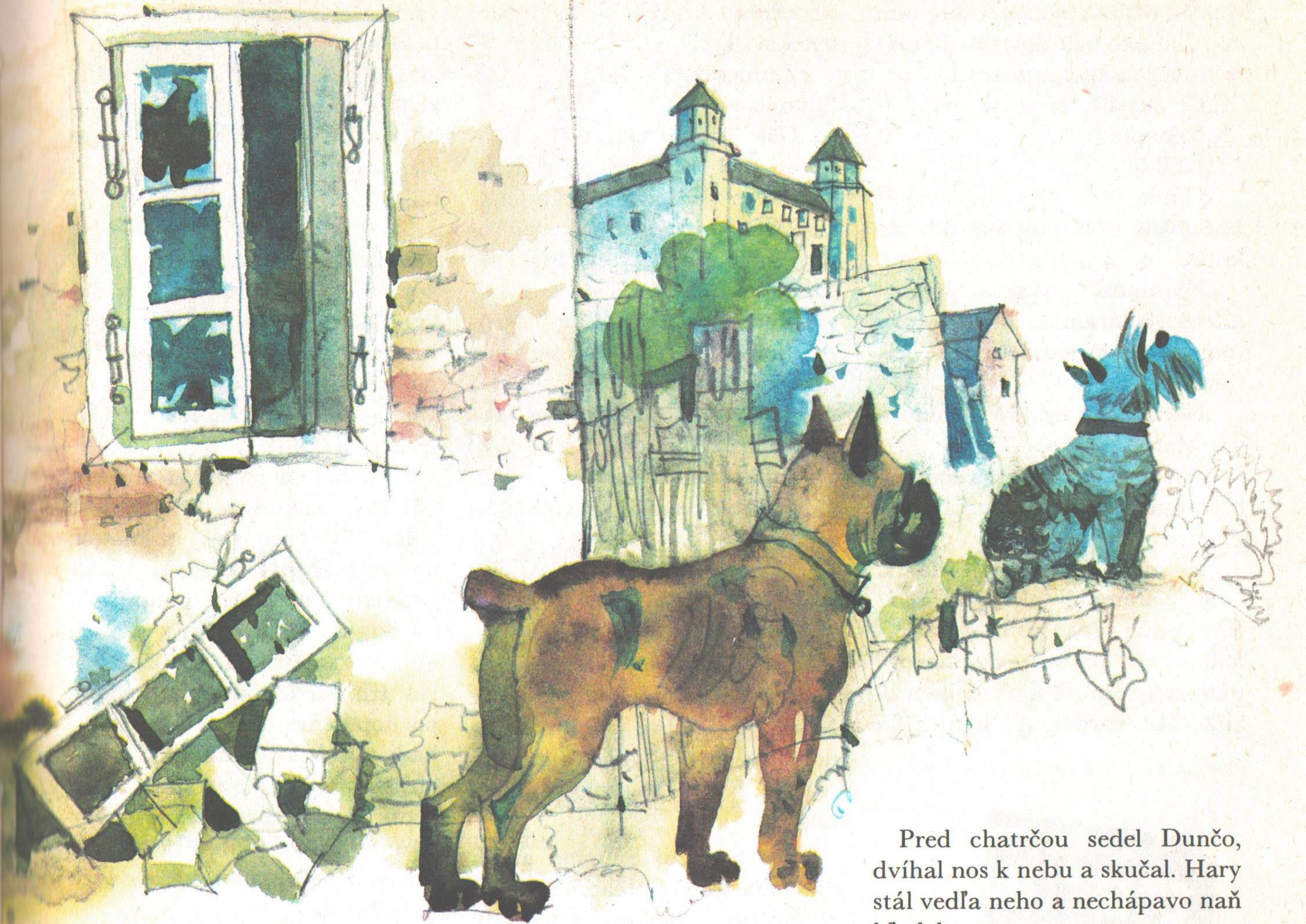

„Konečne! Čo je s tebou? Vyčkávam tu už dva dni.“

„Mal som domáce väzenie,“ odpovedal Marek.

„Otec sa veľmi hneval?“

„Zúril.“

„Čudné. Len preto, že sme si pozerali obrázky...“

„A rozhádzali mu pritom veci. Aj mama sa hnevala. Otec mal na stole porozkladanú prácu, ktorú vraj pripravoval mesiace. Ak by sme mu ju pohýbali, mohol by začať odznovu.“

„A kniha?“

„Mám ju. Otec mi ju bez všetkého požičal.“

„Aj to mi prichodí čudné.“

„Simona,“ povedal Marek zmeneným tónom, „to ja ti po-

viem niečo čudné. V tej knihe sa píše strašné veci. Bojím sa, že sme narazili na nebezpečné tajomstvo.“

„Aké?“ vypleštila Simona oči.

„Presne neviem, iba ho tuším. Popoludní knihu prinesiem.“

„Marek, ty ma desíš. Už sa začínam báť.“

V tej chvíli sa ozvalo žalostné zavýjanie. Marek vyskočil, vopchal náramok do komína, zacapil dvierka a spolu so Simonou vybehol.

Pred chatrčou sedel Dunčo, dvíhal nos k nebu a skučal. Hary stál vedľa neho a nechápavo naň hľadel.

„Ten pes vetří niečo strašné!“ povedala Simona.

Markovi sa uľavilo, že to bol iba planý poplach:

„A prečo nič nevestí Hary?“

„Lebo je to taký tlk ako ty...“ urazila sa Simona.

TAJOMSTVO NÁNOŽNÉHO KRUHU

Po vyučovaní sa deti znova zišli. Marek priniesol sľúbenú knihu, ba nielen jednu-dve. Vy-

třčali z nich papieriky, ktoré tam vopchal ako záložky. Čas domáceho väzenia nepremárnil.

„Čo myslíš, že teraz uvidíš?“

„Nenapínaj!“

„Hádaj!“

V knihe bol veľký obrázok: päť železných gulí pospájaných do kruhu.

„Náramok!“ vyrazila Simona. „Železný náramok. To je hotový román: tajomstvo železného náramku...“

„Nánožného kruhu!“ triumfoval Marek.

„Ako?“ začudovala sa Simona a potom si prečítala text: „Ozaj, nánožný kruh...“

„Presne tak,“ poučal Marek, „nie náramok, ale nánožník. Kelti nosili široké nohavice a spínali si ich okolo členka nánožným kruhom. Bol viac odznakom ako ozdobou. Nesmel ho

s mečom. Z prebitej hrude mu vytekala krv.

„Zomierajúci Gal...“ čítala Simona.

„Gal je po latinsky Kelt. A toto bol veľmi vznešený Kelt. Vieme to podľa jeho náhrdelníka. Hrubý kovový kruh zakončený dvoma guľami. Býval aj z rýdzeho zlata a nosili ho len najvznešenejší. A tu opasok,“ otvoril knihu na inom mieste, kde bola kresba ženy v tunike opásanej kovovým opaskom zostaveným z krúžkov. „Aj tento opasok bol odznakom moci.“

„Akí boli krásni!“ vzdychla Simona.

„Aha,“ uškrnul sa Marek a ukázal ďalší obrázok bradatého chlpatého chlapiska so surovými črtami v širokých mechovitých nohaviciach. Bolo vidieť, že Marek sa dobre pripravil, ba dokonca aj predvídal Simonine reakcie. Netajil sa svojou spokojnosťou.

Vycítila to aj Simona, a tak povedala trochu chladne:

„No bože, nemusí byť každý Apollo. A tajomstvo?“

Marek trochu zamíkol, aby v Simone vzbudil väčšiu zvedavosť.

„Všetko, čo vieme o Keltoch, zaznamenali rímski umelci, spisovatelia, sochári, maliari. Lenže Kelti a Rimania boli odvekí nepriatelia. Pamätáš sa, ako sme sa učili o ich pokorení Caesarom?“

„Nehraj sa na učiteľa,“ uštipačne poznamenala Simona.

Marek bol svojou vecou istý. Pomýliť sa nenechal.

„Keďže boli Rimania a Kelti nepriatelia, písali o nich ako o nepriateľoch, nepekne a zazná-

vačne. Naše poznanie by teda bolo skreslené, keby nebolo archeológie. Odhalila krásne keltské pamiatky... Keby si nebola nasilu protivná,“ prešiel do protiútok, „niektoré by som ti ukázal.“

„Prosím, prosím,“ zopála Simona ruky, žartom predstierajúc porážku. „Veď vieš, že ťa uznávam, aj keď sa robíš.“

„Odpúšťam ti,“ povedal Marek rovnako slávnostne. „Toto sú pamiatky zo Stradonic v Čechách.“

V knihe boli strana za stranou obrázky krásnych predmetov: soška diviacka, býk, náramok, nánožné kruhy, umelecké nádoby, zlaté i strieborné mince.

„Sú to len zvyšky, väčšina objavov sa stratila, porozpredávali ich. Keď som si to prečítal, pochopil som, kde je kľúč k záhadе. Keltské pamiatky majú obrovskú cenu, zo stradonických zbohatli vari stovky ľudí, naplnili nimi európske múzeá, a pretože pravých bolo málo, dokonca ich aj falšovali.“

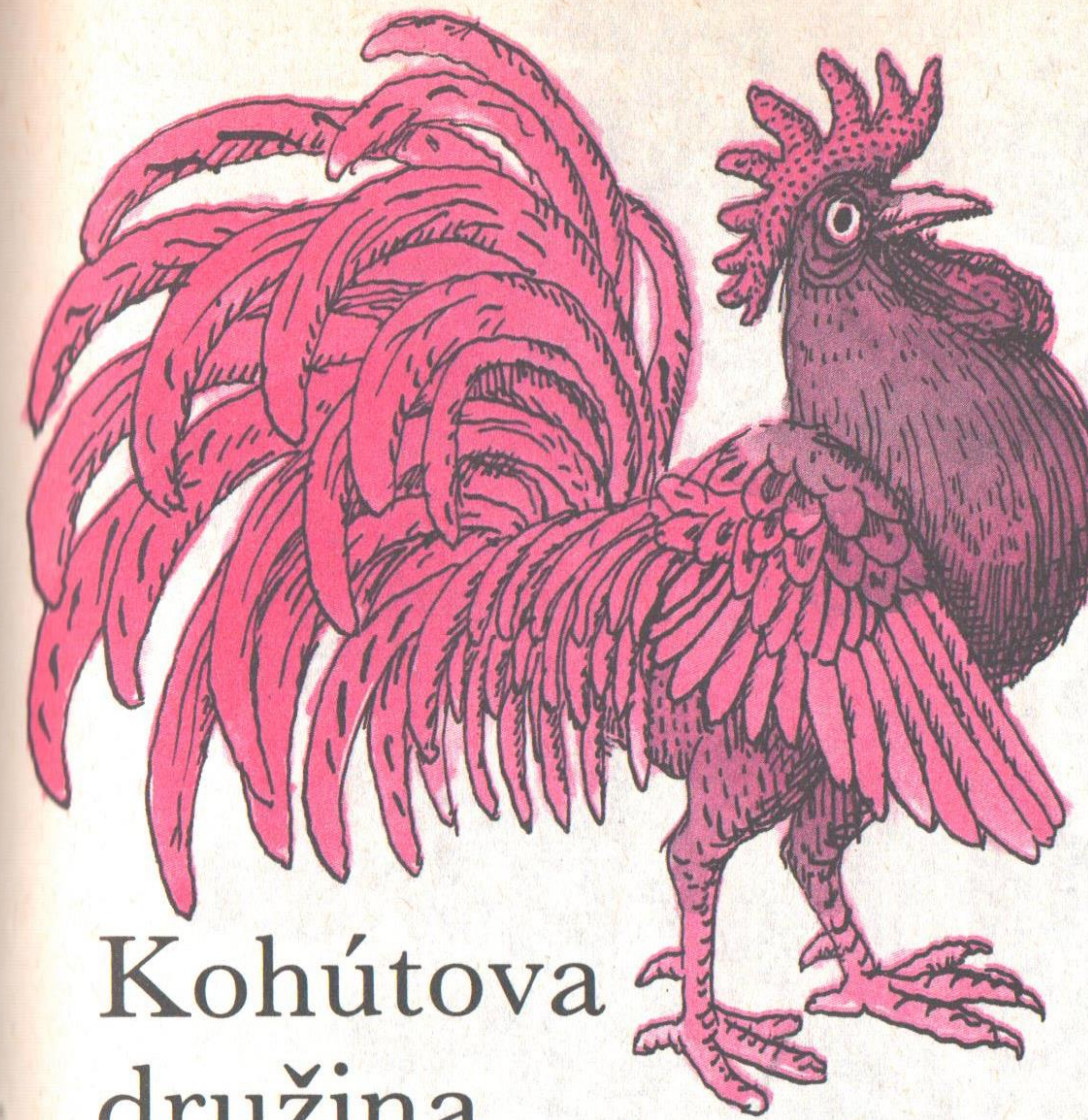
„To značí, že náš náramok...“ povedala Simona.

„Náš nánožný kruh,“ opravil ju Marek, „má cenu rýdzeho zlata. Našli sme poklad, rozumieš? Lenže o poklade ešte ktosi vie. Vznáša sa nad nami nebezpečenstvo, ktoré už zahubilo nevinného človeka. Zabili ho, ale on dokázal svoje tajomstvo včas ukryť.“

„Doteraz to bolo zaujímavé, ale teraz už táraš!“ povedala s dôrazom Simona.

(Pokračovanie)

ILUSTRUJE JÁN DRESSLER

Kohútova družina

Chorvátska rozprávka

Vybral sa kohút do sveta a cestou stretol moriaka, ktorý sa ho spytuje, kam ide.

Keď mu to kohút prezradil, moriak vraví:

„Idem aj ja s tebou.“

„Pod.“

Šli, šli a stretli kačku. Aj tá sa spýtala:

„Kam idete?“

„Do sveta.“

„Môžem aj ja s vami?“

„Môžeš.“

Šli a šli, až stretli húsku.

„Kam idete?“

„Do sveta.“

„Vezmite aj mňa so sebou.“

„Pod.“

Nuž šli ďalej a stretli ešte zajaca i ježa. Aj tí sa pridali k nim.

Keď ich zastihla noc, rozhodli sa prespať v dutom strome. Na stráži nechali ježa.

O chvíľu šla tadiaľ líška so strýkom vlkom a podho k bútlavine, či tam nenájde niečo dobré pod zub. No len čo podišli k stromu, stúpila líška na ježa.

„Je tu samé trnie, nemôžem sa dostať dnu,“ zvyškla od bolesti.

Začul to zajac a začal vyplašene pobiehať z jedného kúta bútlaviny do druhého.

„Ktosi tam už palicu hľadá, to nevyzerá dobre,“ zaspätkovala líška.

A vtedy moriak zahundral:

„Podkúr im, podkúr im!“

A kačka:

„Šiesti sme, šiesti sme!“

Vyplašená líška vraví vlkovi:

„Počuješ? My sme dvaja, a vnútri je ich šesť. Radšej utekajme!“

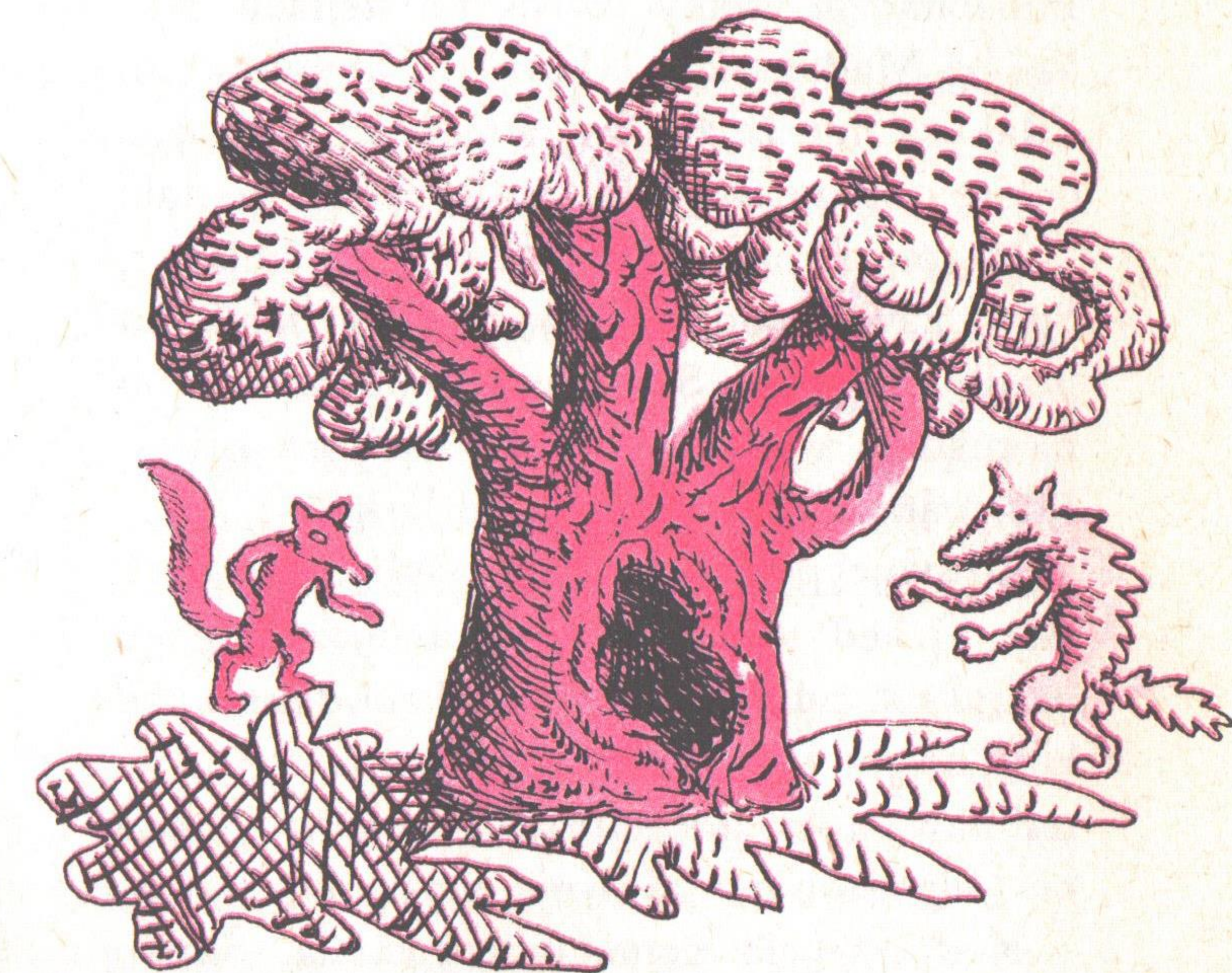
Tu sa ešte ohlásila húska:

„Ksi, ksi, ksi!“

„Už zapaľujú sviečky. Zbadajú nás, utekajme, kým je čas!“ súri vlka líška.

Tak líške a jej strýkovi vlkovi zas raz klepli zuby naprázdno.

Prel. MICHAL NADUBINSKÝ

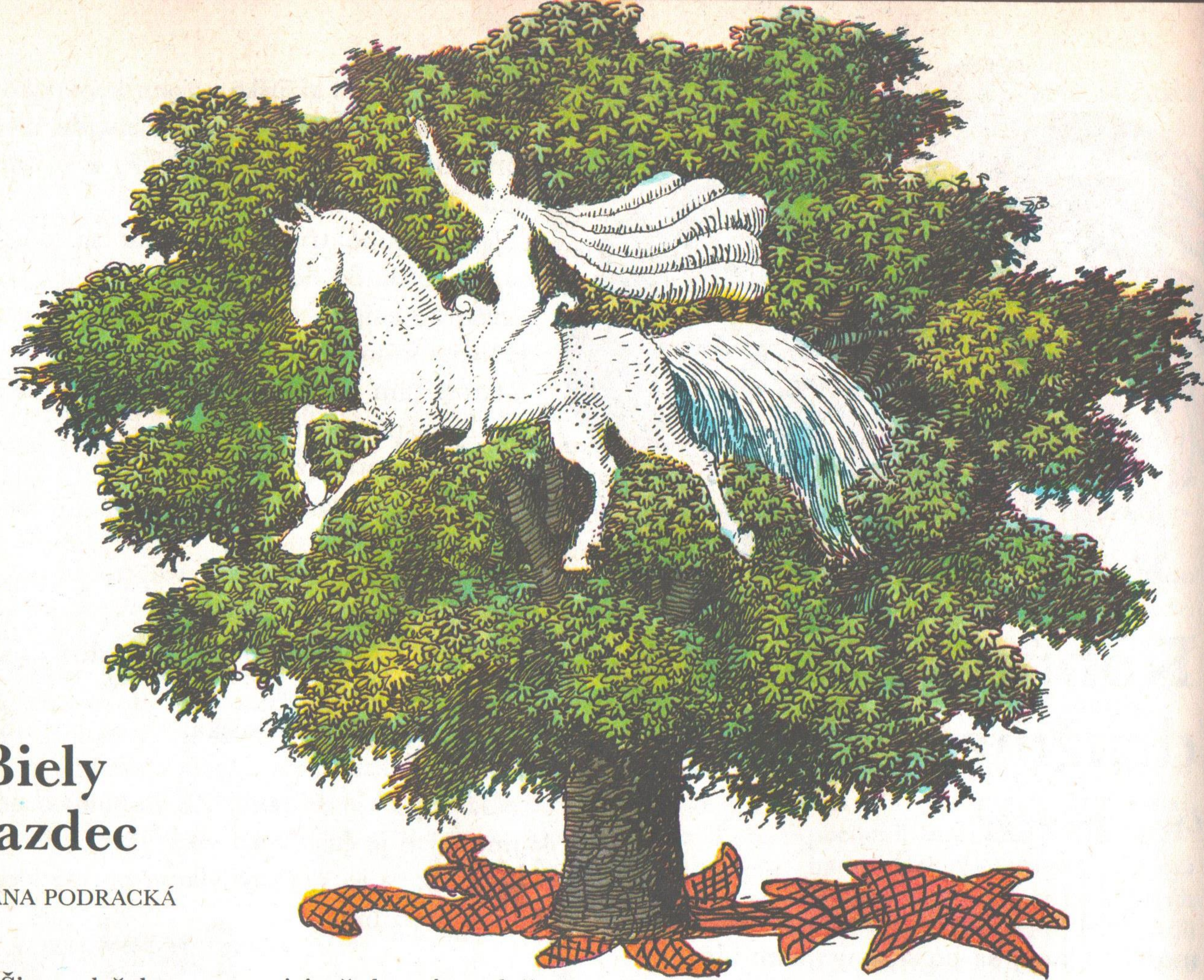

nosiť každý. Viaceré šperky boli len pre vznešených. Pozri!“

Ukázal Simone fotografiu sochy nahého sediaceho muža

Biely jazdec

DANA PODRACKÁ

Šimon ležal v nemocnici už dvanásť deň. Ponachádzal všetky škvrny na stenách. Našiel už Madagaskar, Maurícius aj Japonsko. Zdalo sa mu, že život v nemocnici je strašne chlórový a nezaujímavý. Ale nebolo to tak.

Na protihľadnej posteli ležal bledý chlapec. Spod závejového paplóna mu vykúkali iba nezábudkové oči. Sestričky chodili okolo neho na prstoch a v štíhlych fľaštičkách mu prinášali spánok, úľavu, možno aj lásku.

Zo svojej postele ho Šimon stále pozoroval, ešte aj keď spal. Na nemocničnom stolíku nemal nič zvláštne. Ani zamykací denník, od ktorého jestvuje len jeden kľúč na svete, ani nafukovací les, ani datľovú čokoládu. Nemal nič, ale istotne mal svoje myšlienky a sny.

Keď už celá nemocnica zaspala, Šimon

spozoroval, že chlapec vstal z postele. Celkom nečujne prešiel dverami, po chvíli kdesi vrzli ďalšie dvere a asi o pol hodiny sa chlapec vrátil. Nikto o tom nevedel, iba Šimon.

„Kam mohol ísť?“ rozmýšľal Šimon. „A prečo tam bol tak dlho?“

Cez deň sa Šimon prešiel po chodbe a po poschodí. Skúšal vrzgot všetkých dverí, až napokon našiel tie pravé. Viedli na široký balkón, pod ktorým sa rozprestierala nemocničná záhrada. Bola plná neviditeľného života v kríkoch, v tráve a v húšti. Koľko tam bolo krásy! Až sa Šimon začudoval, ako málo toho videl, keď bol celkom zdravý.

Po slnečnom dni prišla noc. Chlapec dlho nevstával z postele, akoby tušil, že Šimon bdie. Podchvíľou sa zdalo, že tam vôbec nie je. Už oddychovali aj lieky v ampulkách, keď chlapec vstal. Šimon po chvíli vyšiel za ním.

Chlapec sedel na balkóne a vdychoval vône rastlín. Obrovský gaštan pôsobil ako mohutná zeleno-čierna hora, pod ktorou spávajú obri. Kdesi pod listím šuchotali svetielkujúce chrobáky.

„Čo tu robíš?“ opýtal sa Šimon.

„Čakám na bieleho jazdca. Dnes príde po mňa,“ povedal chlapec. Potom vybral z vrecka pyžamy suchár a rozdelil sa so Šimonom.

„Biely jazdec?“ začudoval sa Šimon.

„A odkiaľ?“

„Odtiaľ,“ povedal chlapec a ukazoval na ohromnú korunu gaštana.

„A prečo príde?“

„Vezme ma so sebou.“

„Kam?“

„To neviem,“ odvetil chlapec. „Ale ty sa neboj.“

„Čoby som sa bál,“ povedal rozochvený Šimon. „Počkám tu s tebou. Aj ja ho chcem vidieť.“

„Dobre. Budeme ho čakať spolu,“ súhlasil chlapec a oprel si hlavu o krásne zábradlie.

„Príde na koni?“ vyzvedal Šimon.

„Áno.“

„Ty si ho už videl?“

„Včera v noci. Povedal, že dnes istotne príde,“ šepol unavený chlapec a potom už na žiadne Šimonove otázky neodpovedal. Šimon sa odmlčal tiež. Bál sa zahryznúť aj do suchára, aby chlapca nevyrušil v premýšľaní. Alebo v snívaní?

Onedlho sa chlapec postavil a povedal:

„Už sa blíži... Vidíš? Tamto je.“

„Kde? Ja nič nevidím,“ odvetil Šimon a uprene sa díval nad gaštan, do modrej tmy.

„O chvíľu príde na balkón,“ pokračoval chlapec.

Vtom zo záhrady zavial studený vietor. Šimon sa zababušil do pyžamového kabáta a chcel chlapca chytiť za ruku. Ale chlapec tam už nebol. Na balkóne ležala len polovica suchára. Zrejme sa mu vyšmykol z vrecka, keď nasadal na koňa. Šimonovi tľklo srdce v hrdle. Volal na sestričku a krútila sa mu hlava.

Keď sa na poludnie prebudil, chlapcova posteľ bola prázdna. Paplón bol vyrovnaný a už sa vôbec nepodobal záveju. Šimon vyšiel na balkón a volal na bieleho jazdca. Ale biely jazdec bol už ďaleko. Veľmi ďaleko.

Nedeľa

JÁN ULÍCIANSKY

„Vstávaj!“
„Mm...“
„Vstávaj!“ triasol tato telíčkom pod perinou.
„Mm!“ oznamoval pridusený hlas.

Meno chlapca, ktorý nechcel v nedeľu ráno vstávať, sa nedozvieme. Nepovie, ako sa volá. A s nikým sa rozprávať nebude! Prečo? Jeho mama išla v noci porodiť bábätko a on nevidel sanitku, ktorá ju odviezla. Nezobudili ho. Preto teraz nebude vstávať, nebude piť kakao a...

„No tak!“ schytil tato chlapca do náručia. Ten sa mu chcel vyšmyknúť z rúk ako vianočný kapor, ale tato ho stisol tak mocne, že to chlapcovi vyrazilo dych. Musel uznať, že tato je silnejší.

„Mama robí lepšie kakao...“ myslel si chlapec, keď už sedel za stolom v kuchyni a chlipkal zo svojho hrnčeka.

„Jedz aj bábovku!“ ponúkal ho tato. Mama ju napiekla už včera, aby mali na nedeľu. Pretože nedeľa je, keď...

„Nedeľa je, keď mama varí obed, ja prestriem obrus, tanieri, vidličky, nože a ešte lyžice, a keď tato umýva riad...“ rozmyšľal

chlapec. Mlčky pozoroval tata, ako listuje v kuchárskej knihe. „Na obed pôjdeme do Európy!“ hodil tato knihu na stôl.

Chlapec vyvalil oči, celkom zabudol na to, že sa nechcel s nikým rozprávať, a vyhrkol:

„Podme radšej do Afriky!“
„Európa je reštaurácia...“ povedal tato.

„A Afrika?“
„Ty si Afrika!“ povedal tato, čo bol nezmysel.

Vybrali sa teda do mesta. Reštauráciu našli ľahko, lebo ná-

pis Európa bol veľký ako svet.

Najväčšmi sa chlapcovi páčili otáčacie dvere, ktorými sa vchádzalo dnu. Museli sa aspoň trikrát otočiť dnu a von, dnu a von, kým vošli dnu a odložili si kabáty v šatni. Šatniarka mala čierny plášť samý špendlík a háčkovala veľký biely obrus tenký ako pavučina. Spoza pultu sa na chlapca škerilo akési dievčisko, ale on si ho nevšímal, lebo videl, že reštaurácia Európa je hotová Afrika.

Uprostred stála obrovská palma a ešte nejaké iné fikusy. A samé biele obrusy a vysoké

mal strach z tých čiernych čašníkov. Alebo mu chýbala mama. Ktovie.

„Nepozeraj sa a jedz!“ prikázal tato.

„Mm...“ vrátil sa chlapec k svojmu.

„Musíš!“

Po chvíľke mlčania vzal tato chlapcov tanier a všetko zjedol sám.

„Mama bude smutná, keď jej poviem, že si nič nejedol!“ povedal vážne tato, keď vstávali od stola.

V hale reštaurácie bola hneď pri šatni kabínka s telefónnym automatom.

„Zatelefonujem do nemocnice, či už nemáš sestričku...“

„Bračeka!“ skočil chlapec tati do reči.

„Uvidíme, tu ma počkaj!“ povedal tato a zamieril ku kabínke.

„Aj ja chcem!“

„Povedal som ti!“ zvýšil tato hlas, až šatniarka zdvihla oči od háčkovania a povedala:

„Nechajte, my vám ho postrážime!“

Myslela tým seba a dievčisko, čo sa škerilo vedľa nej za pultom. Chlapec stípol, čo tato povie.

„Dobre...“ povedal.

A to dievčisko vybehlo a strčilo mu do ruky ružový lístok. Taký, aký sa dáva v šatni na kabáty. Tato sa prekvapil, no vzápätí sa rozosmial a dal za lístok korunu, čo mal pripravenú na telefón. Teraz sa smiala i stará šatniarka a v tom smiechu prišpendlíkovalo dievčisko na chlapca ružový papierik s číslom 33.

Tato sa zavrel do kabíny a chlapcovi ovisli ramená ako tým kabátom, čo viseli v šatni.

„Ako sa voláš?“ spýtala sa chlapca šatniarka.

Márne.

Chlapec sa díval na zem a zaumienil si, že sa s nikým rozprávať nebude, pretože ho tato nevzal telefonovať.

„Paulínka, zabavte sa spolu!“ povedala špendlíková stareнка a ďalej háčkovala.

„To je moja babka!“ ukázala Paulínka na šatniarku. „A moja mama je tu kuchárkou!“ chválila sa Paulínka ďalej. „A tvoja mama čo robí?“ pýtala sa.

Chlapec zatal zuby a gánil na dievča.

To je číslo! myslela si Paulínka.

Nie sú dvere ako dvere. Otáčacie dokážu kdekoho popliesť. A ako sa ukáže, aj kadečo neuveriteľne domotať.

Chlapec s číslom tridsaťtri stál pri šatni a čakal, kedy tato skončí. Paulínka sa tmolila okolo. Odrazu zaškúlila na chlapca a nastúpila do otáčacích dverí.

Šuch — a zmizla.

Šuch — objavila sa.

A znova:

Šuch — zmizla.

Šuch — a objavila sa. Pozorovala chlapca. Už sa nedíval na zem a jamka na ľavom líci sa mu smiala. Paulínka sa pretočila ešte päťkrát a vytackala sa z dverí.

Chlapec k nej pribehol.

„Hľadaj ma, dobre?“

Šuch — zmizol v dverách. Paulínka nastúpila za ním.

„Ale, Paulínka, čo to robíte?“ krútila hlavou špendlíková stareнка.

Deti ju však nepočuli. Boli už niekde medzi Dnu a Von, niekde medzi tmou a dňom, medzi snom a výmyslom. To sa môže stať iba vtedy, keď zabudneme, že sme sa už nikdy s nikým nechceli hrať.

„Paulínka! Paulínka!“ volal chlapec.

„Hej, kde si?“ ozval sa jej hlas.

„Hej,“ volala preto, lebo nevedela, ako sa chlapec volá, a ešte preto, lebo tma trvala akosi prídlho, a deti nie a nie sa dostať von.

Keď konečne vystúpili, vlastne, keď ich tie dvere vyhodili znova na svetlo, narazili do seba a obidvom im z čela vyskočili hviezdičky...

Zažiarili...

Zazvonili...

A v tej žiare a v tej hudbe uvideli bielu nevestu a čierneho ženícha.

„Hí...!“ zatajila dych Paulínka a chlapec si začal cmúľať prst.

„To je svadba!“ povedala skúsená Paulínka. Svadobné hostiny boli v reštaurácii Európa každú sobotu. Podľa toho nie je ťažké uhádnuť, že sa deti pretočili do krajiny Včera.

Odrazu len: Tresk!

„Čo sa stalo?“ strhli sa deti z toho očarenia.

Nevesta rozbila biely tanier a ženích zametal črepiny.

„To je pre šťastie...“ vedela Paulínka a šla ďalej.

Za svadobným stolom sedelo sto svadobných hostí.

Na stole trónila torta s obrovskými obrúčkami z karamelu.

„Pod!“ pošepla Paulínka chlapcovi a ťahala ho za rukáv. Znovu bola tma, ale iná ako predtým. V šere sa dali rozoznať topánky svadobných hostí. Keď deti vykukli spod stola, uvideli pred sebou svadobnú kyticu a tortu.

Ale!

V teple sa torta začala topiť a karamelové obrúčky sa z nej skotúľali priamo do ich rúk. Išli sa popučiť od smiechu. Zaliezli pod stôl.

„Budeme mať svadbu!“ vážne povedala Paulínka.

Chlapec a Paulínka zjedli karamelové obrúčky a bolo im sladko.

Taká to bola svadba!

„Musíme sa vrátiť dopredu!“ rozmýšľala Paulínka vo dverách. Bolo to celkom presné, lebo inak sa do krajiny Dnes dostať nemohli.

„Pomôž mi...!“ zafučal chlapec a zaprel sa do dverí.

Nič!

„Zasekli sa?!“ preľakla sa Paulínka.

Nadýchli sa a znovu zatlačili.

„No vidíš!“ vydýchla si Paulínka, keď už boli opäť v šatni.

„Kde je môj tато?“ obzeral sa chlapec.

Hala bola prázdna. Nebolo tu ani špendlíkovej starenky a všade vládlo také ticho, že by bolo počuť špendlík, keby spadol na zem.

„Kde je môj tато?“ zopakoval chlapec.

Paulínka nazrela do reštaurácie:

Prázdno. Svetlá zhasnuté. A stoličky obrátené hore nohami, aby si oddýchli.

„Dnes je pondelok!“ povedala Paulínka.

„Nedeľa!“ tvrdil chlapec.

Z tejto hádky vyplynulo, že sa deti zapreli do dvier prisilno a pretočili sa do krajiny Zajtra.

Pondelok je v reštaurácii Európa voľný deň.

Deti sa neisto rozhliadali po hale.

„Kam, kam, kam?“

Střípli.

Na vešiaku v šatni visel čierny plášť. Podľa napichaných špendlíkov Paulínka hneď spoznala, čo je zač. Prestala sa báť, lebo si myslela, že babkin plášť im pomôže.

Omyl!

Čierny plášť začal na nich robiť BU-BU-BU!

„Čo tu chcete!“ čertil sa a rozhadzoval rukávmi.

„Stratili sme sa...“ vyjachtala Paulínka.

„Chceme sa vrátiť!“ dodal chlapec.

„Kam?“ vypočúval ich plášť.

„Do nedele!“ povedal chlapec. V pondelku sa mu vôbec nepáčilo. Začal poškuľovať po dverách, ale čierny plášť to postrehol.

„Nikam vás nepustím, kým... kým mi niečo nedáte!“ vyhrážal sa a špendlíky sa na ňom naježili.

Deti videli, že s ním nie sú žiadne žarty.

„Zarecitujeme ti básničku, chceš?“ spustila Paulínka odrazu.

„En-ten-tičky dva špendlíčky...“

„Špendlíčky mi nepripomínaj, tých mám v sebe dosť!“ zahriakol ju čierny plášť. „Ale... ten ružový lístok sa mi páči...!“ dodal ticho. Vždy závidel kabátom v šatni ružové a svetlomodré lístky, ktoré na ne pripínala špendlíková starenka.

Chlapec si odopol lístok s číslom a prišpendlil ho na čierny plášť. Pichol sa pritom do ukazováčika, no vydal zo seba iba taký hlások, že sa to nevyplatí zapísať...

Tma... Tma... Tma... Svetlo!

Asi tak vyzeral ich návrat do krajiny Dnes. Nesmelo vstúpili.

„Ale, Paulínka, čo to robíte?“ krútila hlavou špendlíková starenka v čiernom plášti a háčkovala biely obrus.

O ničom nevedela...

„Tam je tvoj tато!“ ukázala Paulínka a chlapec sa rozbehol k nemu. Paulínka ostala stáť.

Videla, ako vzal tато chlapca do náručia a mocne ho stisol.

„Máš sestričku!“ žiaril.

Chlapec sa zarazil, zošuchol sa na zem, pozrel sa na Paulínku a povedal:

„Ale budeme ju volať Peter, hej?“

Všetci sa rozosmiali.

Tato chytil chlapca za ruku a otáčacie dvere ich odniesli preč.

Mračná nad Európou

Písal sa rok 1922. V Taliansku sa ujal vlády muž menom Benito Mussolini a v politických slovníkoch sa zjavil nový pojem — fašizmus. Vtedy sa to ešte písalo fascismus a politickí komentátori na stránkach novín vysvetľovali ľuďom, čo nové záhadné slovo značí. Neprešli ani dve desaťročia a slovo fašizmus nebolo treba viac objasňovať. Milióny ľudí v Európe i vo svete napĺňalo hrôzou a strachom.

Hnedý mor

Zo stránok Slniečka poznáte, ako sa robotníci krok za krokom naučili brániť svoje práva, ako sa spojili do politických strán, vybojovali si osemhodinový pracovný čas, sociálne poistenie i demokratické slobody. Fabrikantom a veľkostatkárom sa to, pravdaže, nepáčilo a rozmyšľali, ako sa vrátiť k starým časom, keď mohli bez zábran vykorisťovať robotnícky aj poľnohospodársky proletariát. Benita Mussoliniho a jeho fašistické hnutie pokladali za taliansku kuriozitu. No čoskoro zistili, že nové hnutie s cudzo znejúcim názvom by mohlo splniť aj ich túžby a zbaviť ich nepohodlných komunistov i robotníckeho hnutia.

Fašistickí rečníci sľubovali riešenie všetkých problémov, keď sa dostanú k moci. Sľubmi nešetřili. Robotníkom sľubovali dostatok práce, dobré zárobky, roľníkom pôdu, oslobodenie od daní a dlhov, inteligencii zamestnanie v štátnych službách, remeselní-

kom zas ochranu pred lacno vyrábajúcim priemyslom... Prejavy korenili slovami o národnej hrdosti, bývalej veľkej sláve, ku ktorej zas privedú národ. A ľudia trpiaci nezamestnanosťou, biedou, hladom im radi uverili. Dokonca i časť robotníkov sa dala zviazať sľubmi o raji na zemi. Vytriezvenie bolo však trpké. V okamihu, keď sa fašistické strany ujali vlády, ukázali svoju pravú tvár. Zakázali politické strany, rozpustili a prenasledovali komunistov, zobrali robotníkom ich práva. Boháči si mohli spokojne mädlíť ruky. Čo tam po demokracii a slobode. Podstatné je, že môžu slobodne vykorisťovať robotníkov a bašovať v krajine podľa svojich predstáv. Peniaze, ktoré vydali na podporu fašistom, sa im začali mnohonásobne vracat.

Taliansky vzor začali preberať boháči aj v okolitých krajinách. I u našich susedov — v Poľsku, Maďarsku, Rakúsku sa ujali moci fašistické či polofašistické vlády. Najväčšou hrozbou pre Československo sa však stal fašizmus v Nemecku. Nemecký fašizmus nazývame aj nacizmus podľa pomenovania strany NSDAP — Nacionálnosocialistická nemecká robotnícka strana (aj názvom svojej strany chceli nemeckí fašisti oklamať robotníkov). Nacizmus bol najnebezpečnejšou odrodou fašizmu, pretože za touto stranou a jej vodcom Adolfom Hitlerom stáli uhľobaroni, kanónoví králi, bankári a fabrikanti, ktorí patrili k najbohatším na svete.

Len čo sa Adolf Hitler dostal v roku 1933 k moci, začalo kruté účtovanie so všetkými odporcami nacizmu. Keď nestačili väzenia, zriadili zvláštne koncentračné tábory. Za ich múrmi mizli komunisti, socialisti, vodcovia odborových organizácií. V prenasledovaní antifašistov si smutnú „slávu“ získali polovojenské organizácie SA a SS. Tvorili strážny personál, tajnú políciu, organizovali celú sieť špicľov a donášačov. Podľa farby uniforiem

SA vzniklo i pomenovanie nacizmu „hnedý mor“.

Odporcovia a politicky jasnozriví ľudia zmizli v Nemecku vo väzeniach a koncentrákoch alebo odišli do emigrácie. Ostatní zo strachu mlčali a mnohí si pochvaľovali, že za nacistov majú aspoň prácu. Nechceli vidieť, akú prácu im Hitler ponúkol. V kapitalistickom svete oddávna najväčší zisk prinášal obchod so smrťou — zbrojársky priemysel. A Hitler rozkrúcal kolesá práve týchto zbrojárskych firiem, ktorých majitelia patrili k jeho dovtedajším „ochrancom“ a finančníkom. Hitlerovské Nemecko rozkrúcalo kolesá novej vojny.

Nacistom už nešlo o kolónie ako v prvej vojne, ktorú Nemecko tiež pomáhalo začať. Adolf Hitler prišiel s požiadavkou „životného priestoru pre nemecký národ“ v Európe na úkor ostatných, predovšetkým „menejcenných slovanských národov“. V susednom Československu nemohli nepočuť slová „ríšskeho kancelára a vodcu nemeckého národa“ Adolfa Hitlera. Mysle Čechov a Slovákov sa napĺňali obavami o osud svojej vlasti.

Moskovský kongres

Slobodymilovní ľudia na celom svete hľadali odpoveď na otázku, ako zastaviť šíriaci sa fašistický mor. V júli roku 1935 sa do Moskvy zišli zástupcovia komunistických strán sveta na spoločnú poradu. Československo na tomto siedmom kongrese Komunistickej Internacionály zastupovali Klement Gottwald, Antonín Zápotocký, Ján Šverma a priamo v Kominterne už dlhé roky pôsobiaci Bohumír Šmeral. Mohli do Moskvy cestovať zo svojej vlasti legálne, no komunisti z mnohých krajín prišli tajne, pretože u nich už fašistické hnutie komunistické strany zakázalo. Každý z nich chápal, že fašizmus je smrteľné nebezpečenstvo pre robotníkov celého sveta. V referátoch a diskusiách hľadali spôsob, ako sa mu postaviť do cesty. S veľkou pozornosťou si vypočuli vystúpenie bulharského komunistu Georgi Dimitrova, ktorý

mal za sebou veľký boj s nemeckým nacizmom.

21. septembra 1933 sa začal v budove Ríšskeho súdu v Lipsku zvláštny proces. Pred súdom stáli traja bulharskí komunisti Dimitrov, Popov a Tanev, ktorých spolu s ďalšími obvinili z podpálenia Ríšskeho snemu — nemeckého parlamentu v Berlíne. Plamene v budove Ríšskeho snemu ešte nezhasli, keď nacistická polícia začala veľké zatýkanie komunistov a teraz v procese chcela odsúdiť komunistické hnutie pred svetovou verejnosťou. Nacisti na proces prizvali novinárov, mikrofóny zo súdnej siene prenášali rokovanie priamo do rozhlasovej siete v Nemecku. No starostlivo pripravená nacistická inscenácia procesu nerátala s nezlomnosťou komunistov. Dimitrov si vo väzení sám pripravoval svoju obhajobu. Bojovali nie za seba, ale za komunistickú myšlienku. Nebránil sa nezmyselným obvineniam, ale útočil — odhaľoval podstatu fašizmu. Obžalovaný sa zmenil na žalobcu.

Pod tlakom svetovej verejnosti nacisti Georgi Dimitrova museli prepustiť a teraz stál tento muž s hustými prešedivenými vlasmi a tmavými očami za rečníckym pultom moskovského kongresu. Ráznymi slovami odhaľoval sily, čo stoja za fašizmom. Netreba sa dať oklamať slovami a sľubmi — fašizmus chráni záujmy najväčších boháčov, ktorí by pre ešte väčšie bohatstvo a zisk neváhali vohnať národy sveta do nového otroctva, do novej vojny. Zakaľ budú komunisti a socialisti, robotníci a roľníci, drobní remeselníci i vzdelanci bojovať každý osobitne, fašizmus ich dokáže poraziť. Všetky slobodymilovné sily musia preklenúť svoje rozpory, pretože iba vedno, v jednote postaví hrádzu fašizmu vo vlastných krajinách i vo svete. Komunisti na čele robotníckej triedy majú byť hlavným ohníkom tohto spojenectva.

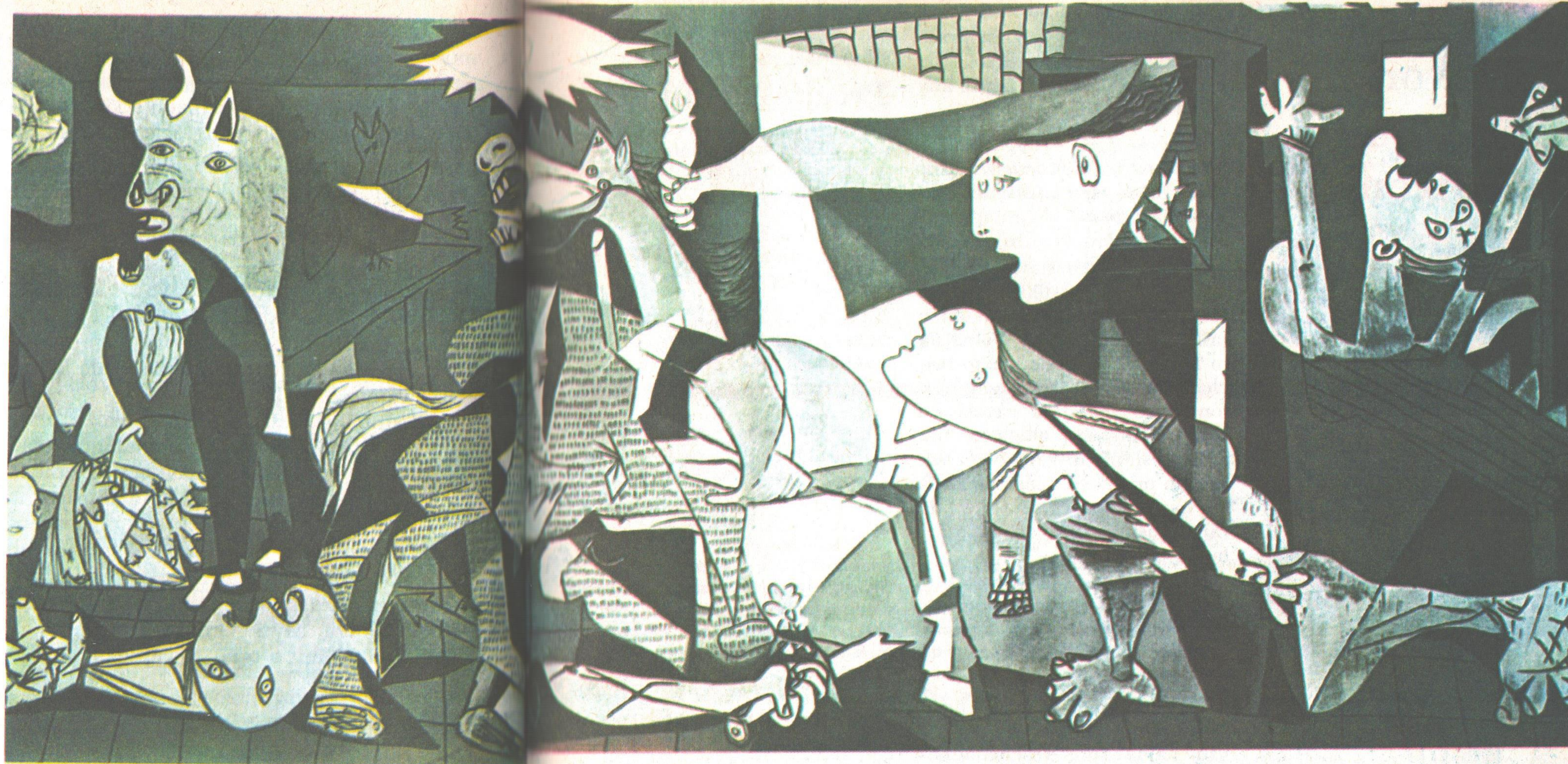
Mračná na španielskej oblohe

Nové spojenectvo protifašistických síl budované komunistami brzdilo nástup fašistov v jednotlivých krajinách. Vo Francúzsku

a Španielsku bolo toto demokratické spoločenstvo, nazývané ľudový front, také silné, že nastolilo vlastnú vládu.

„Nad celým Španielskom je jasno“ — hlásil 18. júla 1936 rozhlasový vysielateľ v Ceute. Iba hrstka zasvätených vedela, že to nie je správa o počasí, ale heslo na začatie tajného vojenského prevratu — puču. Porazené fašistické sily v Španielsku sa rozhodli použiť nespokojných generálov a rozpúťali občiansku vojnu. Legálne zvolená vláda ľudového frontu by si s nimi bola ľahko poradila. Ozbrojený španielsky ľud rýchlo likvidoval vzbúrené jednotky. Fašistickým generálom sa však poponáhľali pomôcť obaja najvýznamnejší fašistickí diktátori v Európe — Mussolini a Hitler. Poslali generálovi Francovi (čítaj Franco) lietadlá na prepravu poslušných a politicky nevzdelaných jednotiek z Afriky. Zásobovali ho peniazmi a zbraňami. Zmenili Španielsko na „strelnicu Európy“. Mussolini poslal na pomoc Francovi talianskych vojakov a Hermann Göring, druhý muž v nacistickej strane, zas svoje starostlivo budované letectvo. Nemecká légia Condor v Španielsku po prvýkrát „naostro“ predviedla všetky hrôzy leteckej vojny. Bombardovanie nechráneného baskického mesta Guernika a nevinné obeť civilného obyvateľstva vyvolali pobúrenie na celom svete. Veľký španielsky maliar Pablo Picasso, ktorý neskôr radšej volil dobrovoľnú emigráciu ako návrat do vlasti, kde vládol Franco, namaloval pod dojmom týchto správ jeden z najslávnejších obrazov 20. storočia.

Legálna, vo voľbách riadne zvolená španielska vláda sa obrátila so žiadosťou o pomoc na demokratické krajiny Európy. Chcela nakúpiť zbrane a materiál potrebný na boj proti vzbúreným generálom. No vlády týchto krajín, ktorým bola trňom v oku účasť komunistov pri riadení štátu v Španielsku, zaujali vyčkávaciu politiku a hlásali, že nechcú zasahovať do vnútorných španielskych pomerov. V konečnom dôsledku tak nechávali voľné ruky fašistickým štátom. Iba Sovietsky zväz všemožne pomáhal Španielsku a vystupoval

Guernica, Picassov slávny obraz.

na jeho obhajobu na pôde Spoločnosti národov, predchodkyne dnešnej OSN.

Čo nedokázali vlády buržoázno-demokratických krajín, to robili prostí ľudia v jednotlivých krajinách. Zbierali peniaze na lieky a zbrane pre španielsku vládu, burcovali svedomie ľudí. Mnohí odišli tajne, proti vôli svojich vlád, bojovať do Španielska. Dvadsaťpäťtisíc ľudí z rôznych krajín takto prišlo do Španielska. V internacionálnych brigádach, ktoré vytvorili, bojovali Francúzi, Angličania, Rusi, Maďari, Juhoslovania, Bulhari, Poliaci, Američania, ale i nemeckí a talianski antifašisti. Dvaapoltisíc Čechov a Slovákov v interbrigádach prijalo za svoje heslo komunistov

— Pri Madride sa bojuje o Prahu a Bratislavu! Českí a slovenskí interbrigadisti bojovali na najťažších úsekoch frontu — na Jarame a Ebre, pri Brunete, Teruele i Madride. Vytvárali aj špeciálne technické jednotky. Protiletadlová batéria niesla meno Klementa Gottwalda, delostrelecká batéria zas meno ružomerského rodáka Jožka Májka, jedného z prvých dobrovoľníkov, ktorý padol pri obrane Madridu. Československí interbrigadisti čestne obstáli pri obrane Španielska, pri obrane demokracie a slobody. Do dvetisíc ich padlo. Ich boj však nebol márný. Aj keď v zložitej medzinárodnej situácii napokon Franco uchopil vládu nad krajinou a interbri-

gadistov odsunula vláda ľudového frontu do Francúzska, vedeli, že prehrali iba jednu bitku s fašizmom. Skutočný boj roku 1938 sa ešte len začínal. No nik z nich netušil, že ich bojové heslo sa naplní, že ešte skôr, ako Franco obsadí Madrid, zadupocú fašistické čizmy na dlažbe Prahy.

O dramatických udalostiach roku 1938 si však porozprávame až v budúcom čísle.

(Pokračovanie)

Píše dr. ALŽBETA SOPUŠKOVÁ
Katedra čs. dejín a archívnictva FFUK

Smiešny rozhovor s Tomášom Janovicom

Rozhovor pripravila
NATAŠA PAVULAKOVÁ

Je Nový rok. Čas nových plánov, predsavzatí. Človek si často dáva istý záväzok, ktorý potom odkladá z roka na rok. Stáva sa to aj vám?

Nie, mne sa to nestáva. Na Nový rok si dávam iba také záväzky, ktoré môžem splniť. Minulý rok som si napríklad predsavzal, že urobím všetko, aby slnko každé ráno vychádzalo a večer zase zapadalo. Ako ste si možno všimli, plán som splnil na sto percent! Na tento rok som si dal rovnako náročný záväzok.

Pokúsím sa na príslušných miestach vybaviť, aby po zime prišla jar, po jari leto, po lete jeseň a po jeseni zima. Držte mi palce, aby sa mi to podarilo!

V literatúre pre deti ste debutovali knihou *Malá samoobsluha*. Rád chodievate nakupovať?

Veľmi rád. Postavím sa do radu, a čím je rad dlhší, tým som šťastnejší. Vyberiem z nákupnej tašky knižku a čítam. Doma na to nemám čas. Stále niekto prichádza a odchádza, zvoní telefón alebo žena ma zavolá do kuchyne, aby som olúpala cibulu. A keď si už myslím — teraz budem mať chvíľu času na knižku, báb ho! Spomeniem si, že do rána musím odpovedať na otázky do *Slniečka*.

Ďalšia vaša knižka sa volá *Neukradni tri vajcia*. Zmizlo vám niekedy niečo?

Raz mi ukradli auto. Ale hneď na druhý deň sa našlo, ako sa vždy nájdu všetky veci nepotrebné k životu. Ja totiž oveľa radšej chodievam peši. Zato mi však nedávno vypadlo z deravej hlavy niekoľko nápadov na novú knižku, ktoré — ako všetky potrebné veci — sa doteraz nenašli.

Pamätáte si ešte niektorú z miniatúr zo zbierky *Zakopol som o kalamár*?

Žiaľ, nepamätám si, lebo tieto riekanky som napísal už veľmi dávno. Dobré si však pamätám jednu riekanku, ktorú som si vlani každý deň hovoril na ostrove Hvar, kde som bol na dovolenke:

Hrnček, (H)var naše konzervy, hlad mi už ide na nervy!

Prečítaš na dúšok

Prváci si veselo čítajú Ema má mamu a radujú sa, že si prečítajú Prvú knihu. Už sa v nej nasmiali nad obrázkami Svetozára Mydla, nuž ak si pamätáte, aké vtipné sú básne Tomáša Janovica, požičajte si ju. Takáto je chápavá:

*Dokonali žiaci sú z umelej hmoty.
Pichni do nich špendlík — nepotečie krv.
Dokonali žiaci nepreskočia ploty,
ale radia: „Len sa dokonale drv!“*

*Nuž našinec občas niečo vyparati
a pokazi ten svoj dokonalý stroj;
riskuje, že bude pre kamošov zlatý
a pre babku zase: „Joj, ty lapaj môj!“*

Celá kniha je hra na školu a do rozvrhu hodín sa dostali aj hodina slovenčiny, aj hodina žartovania, hodina kreslenia aj hodina návštevy galérie. A kto sa nehrá? Kto sa nehrá, z kola von!

MAGDA BALOGHOVÁ

Vaše dcéry Kata a Táňa sa stali hrdinkami Jeleňvizona, Dína a Dána, Dreveného tata a Rozprávkových variev. Zvrtate ešte varechou?

Áno, usilovne zvrtam, ale už iba pri varení. Dcéry medzitým vyrástli a každá má už urasteného frajera. A to si neviete predstaviť, koľko toho takí dospeláci pojedia!

Nastupuje nový rok. Opäť začneme trhať listy z kalendára, až prideme k 22. máju. Tento deň by mal byť pre vás vyznačený červenou farbou...

V ten deň veľmi zostarnem, budem mať rovných päťdesiat rokov. A pretože sa starí ľudia podobajú deťom, už sa teším, že znova začnem chodiť do prvej triedy. So svojou manželkou. Cez prestávku jej budem čítať knižky o veľkej Kate a malej Táni, ktoré nás budú čakať pred školou, aby nám pomohli odnieť domov veľké napratané tašky.

Do nového roka mám aj ja jedno želanie. Splňte mi ho?

Zápisník Slniečka

Ako si vyberáš knihy na čítanie? Prehrabeš police v knižnici, čítaš, čo ti našepká niekto z kamarátov, čo prinesú rodičia z kníhkupectva? Alebo sa orientuješ aj podľa novin, časopisov, rozhlasu a televízie? Vydavateľstvo Mladé letá im všetkým poskytuje svoje nové knihy a ony potom uverejňujú informácie o nich. Najčastejšie sú to recenzie (toto slovo pochádza z latinčiny, kde malo význam prezerat', uvažovať, rozprávať, a dnes sa ním rozumie hodnotenie, posudok diela, teda aj knihy). Recenzie kníh Mladých liet pravidelne prináša napríklad denník *Lud*, týždenník *Život*, *Zlatý máj*, z detských časopisov *Ohník* alebo nový *Zenit* pionierov. Tlačová redakcia Mladých liet si pochvaľuje aj spoluprácu s televíznou reláciou *Pionierska lastovička* a s *Kultúrnym mesačníkom* v rozhlase. Informácie o našich detských knihách

Slniečko

Mesačník pre deti. Vydávajú Mladé letá, slovenské vydavateľstvo kníh pre mládež.

Adresa redakcie: 811 02 Bratislava, Suvorovova 3. Telefón 523 26. Šéfredaktor

Pravdaže.

Sľúbili ste nám novú knižku pre deti. Bude?

Bude. Práve včera som si zaplátal hlavu, aby mi z nej nevytiekli ďalšie nápady. A predstavte si, pomohlo to! Hneď som aj napísal jednu rozprávočku o lese, v ktorom sa stretol horár Ondrej Peň so zlodejom Patrikom Kmínom. Spieva sa v nej aj táto pieseň:

*Stromy, ako viete, rastú celkom voľne.
Nielen voľne, ale celkom dobrovoľne.
A práve tá voľnosť bude zárukou,
že nám stromy začnú spievať pod rukou.*

*Z dreva totiž možno spraviť ozaj všetko.
Domček, stôl aj skriňu. Máme na to svedkov.
Z dreva taktiež možno spraviť koľisku,
keď sa bocian náhle zjaví nablízku.*

*Z dreva vyrastie aj rebrík do oblohy.
A deti už lezú, kým im vládzu nohy.
Iba s jedným býva veľké trápenie —
keď je hlava, keď je srdce drevené!*

pre zahraničie uverejňuje v ruštine a nemčine časopis *Socialistické Československo*.

Súvislý prehľad o celoročnej produkcii Mladých liet nájdeš v edícii, čiže vydavateľskom pláne. Je to brožúrka, ktorá ti stručne predstaví obsah chystaných kníh, dozvieš sa tam mená autorov textu (prípadne prekladateľov alebo zostavovateľov), autorov ilustrácií. Nechýba ani zaradenie kníh do edícií, vekové určenie a cena. Edičný plán Mladých liet si môžeš vypýtať v kníhkupectve alebo v knižnici.

Neviem ako u vás, ale sú triedy, kde sem-tam vypukne naháňačka za knihami s označením mimočítankové čítanie. Mama, otec ich skúšajú požičať od známych, ty (možno) v školskej či inej knižnici. Iste, sú to možné cesty, no nezabudni pri tejto zhanke ani na kníhkupectvo — tam totiž niektoré z hľadaných kníh vždy sú. Teraz napríklad *Rozprávky* o psíčkovi a imáčičke od Josefa

Čapka, *Junácka pasovačka* Márie Rázusovej-Martákovovej, knižka *Z polovníckej kapsy* od národného umelca Ruda Morica, výber z poézie P. O. Hviezdoslava *Zlaté klasy zeme* alebo *Robinsonka* Marie Majerovej.

Čitatelia kníh, pozor! Chystá sa pre vás súťaž „Kniha, ktorú mám rád“. Jej podmienky uverejní najbližšie *Slniečko* aj iné detské časopisy, v rozhlase odznejú v relácii *Kultúrny mesačník*. A ceny? Autori najkrajších listov o obľúbených knihách dostanú od Mladých liet balíček kníh a úryvky z listov budú uverejnené.

Anglické, waleské, škótske a írské povesti obsahuje jedna z najnovších kníh Mladých liet. Volá sa *V ríši víl a škriatkov* a dočítaš sa v nej o rôznych príhodách remeselníkov, šľachticov, kráľov, o radostnom a veselom živote vymyslených víl, vodníkov a škriatkov. Povesti zo starých kníh povyberala a z angličtiny preložila Marianna Oravcová, obrázky nakreslil Dušan Kállay.

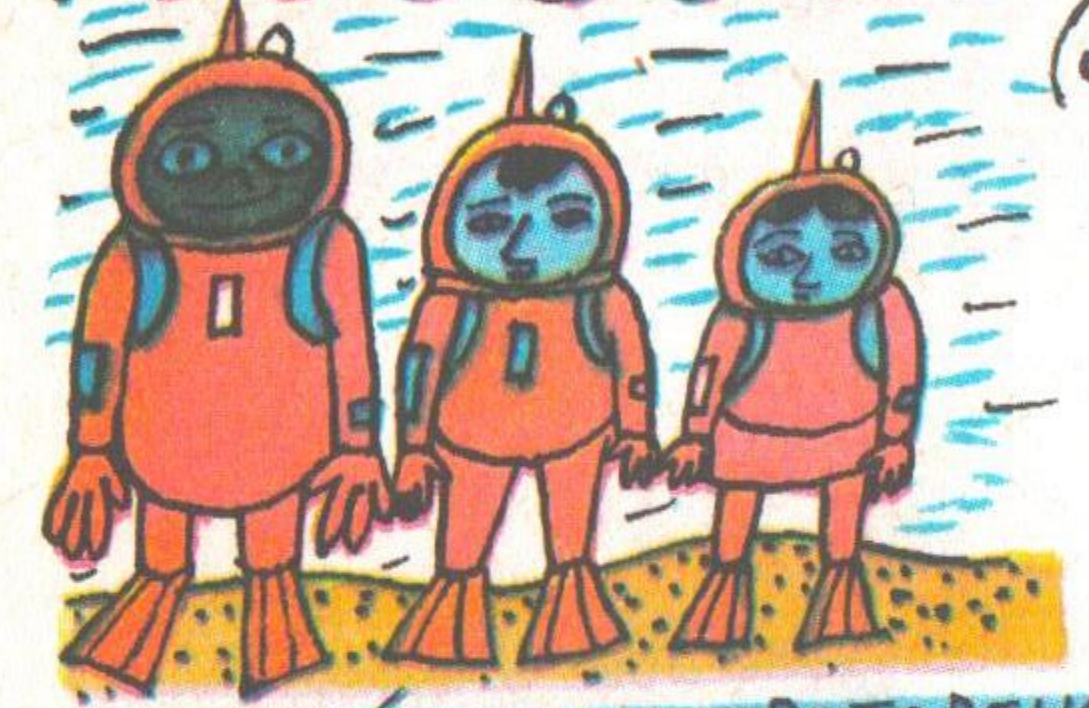
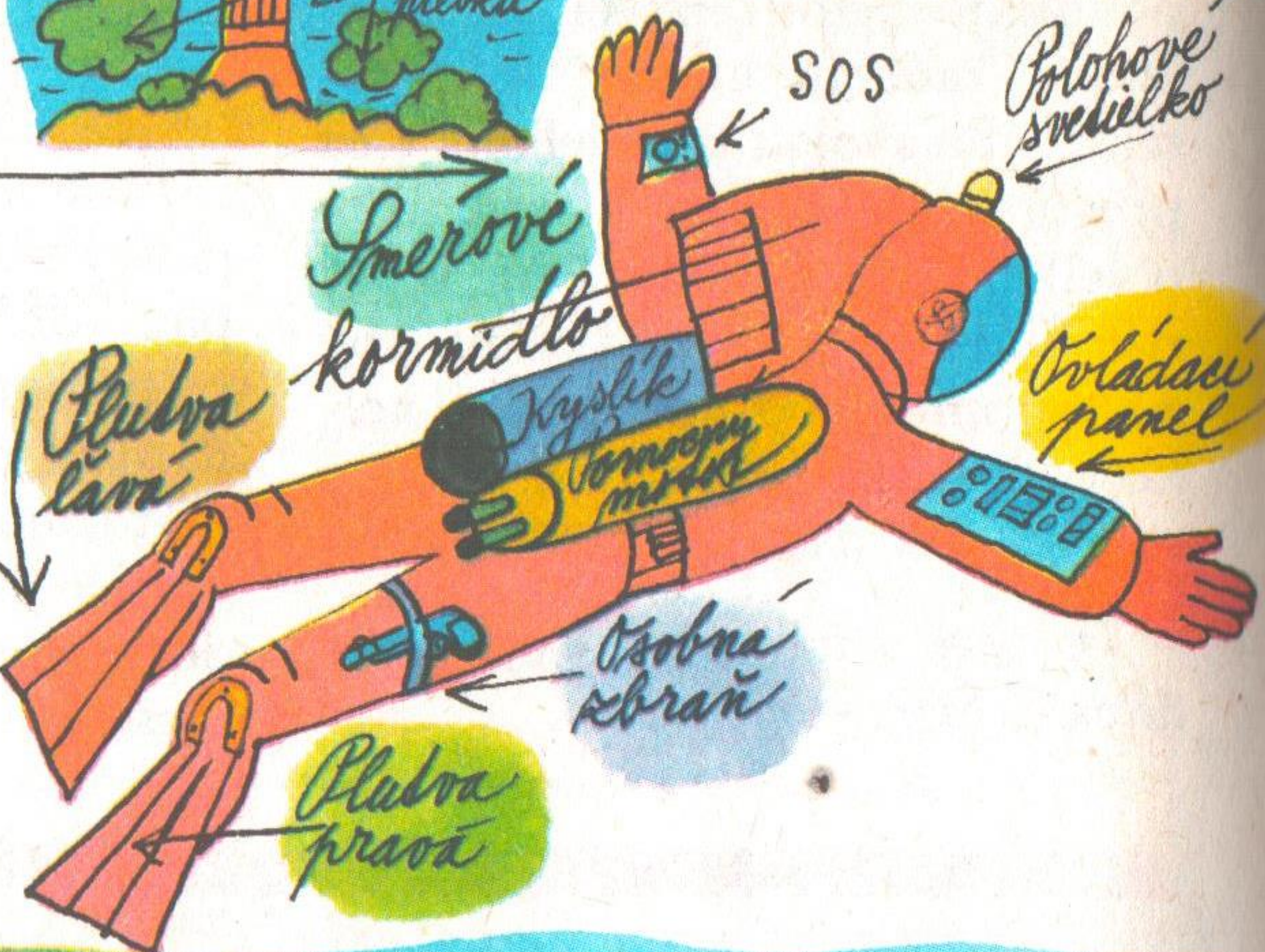
zahraničia vybavuje PNS — Ústredná expedícia a dovoz tlače, Gottwaldovo nám. 6, 813 81 Bratislava. Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta. Cena výtlačku 3 Kčs, ročné predplatné 30 Kčs. Neobjednané rukopisy redakcia nevracia.

SERIAL KINNED TAJOMSTVO HLBIN

5. KOMU BY SA NEŽIADALO PONORIŤ SA DO MODRÝCH HLBIN! NEODOLALI SME ANI MY: ITY, MILINA A JA. BATERAKETA (VLASTNE BATEPONORKA) SI MÄKKO SADLA NA MORSKÉ DNO.

2. PREZLIEKLI SME SA DO SKI FANDROV. V SATNI BATERAKETY BOL OBROVSKÝ VÝBER....

3. UŽ VIEM, PREČO NIEKTORÉ RYBY NOSIA KOSTÝMY Z PEŇAZÍ....

3. PRESKÚMALI SME POTOPENIU ŠPANIELSKU GALÉRU. NA KOPÁCH ZLATÝCH PEŇAZÍ SPALI CHOBOTNICE - STRÁŽKYNE.

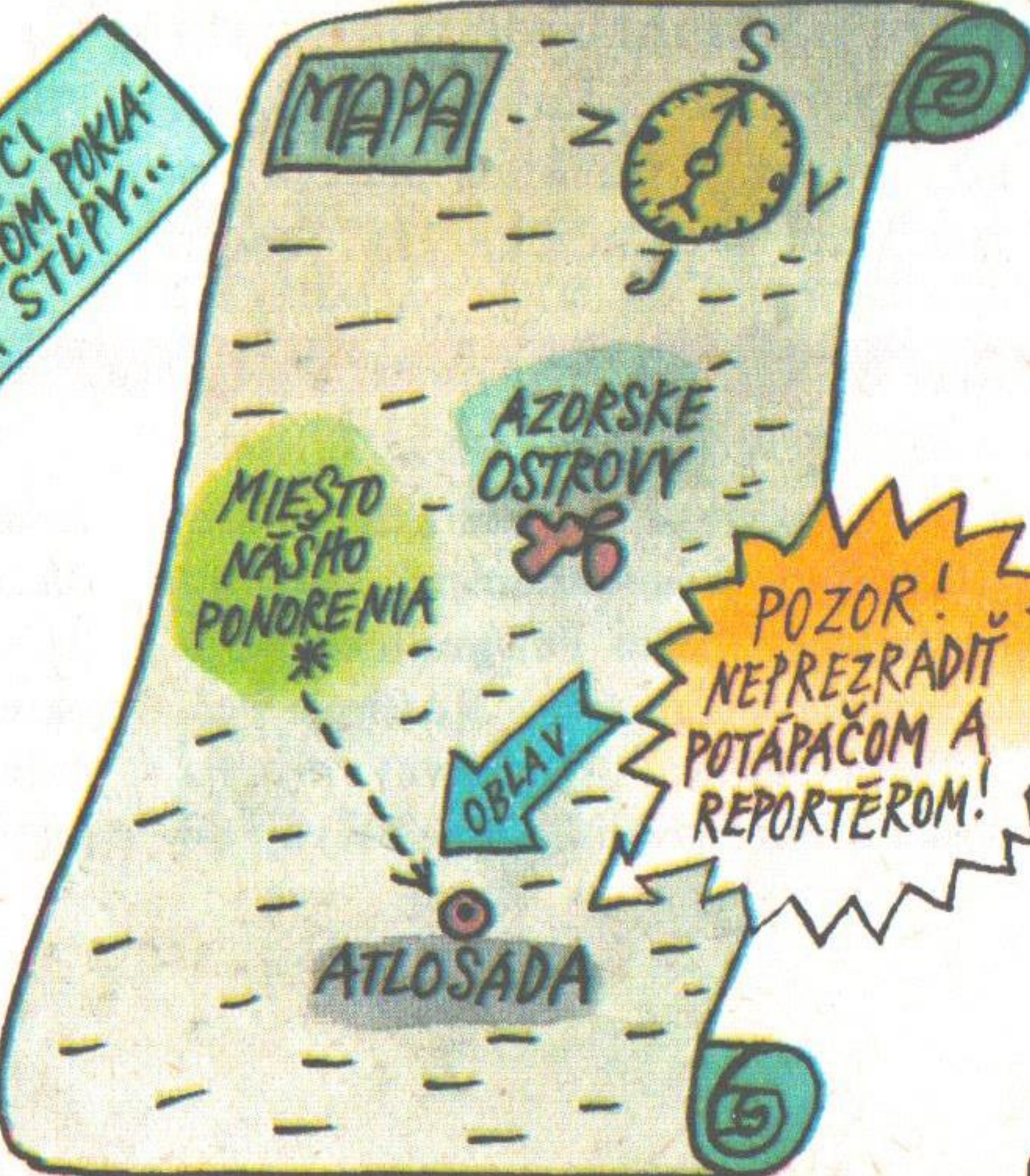
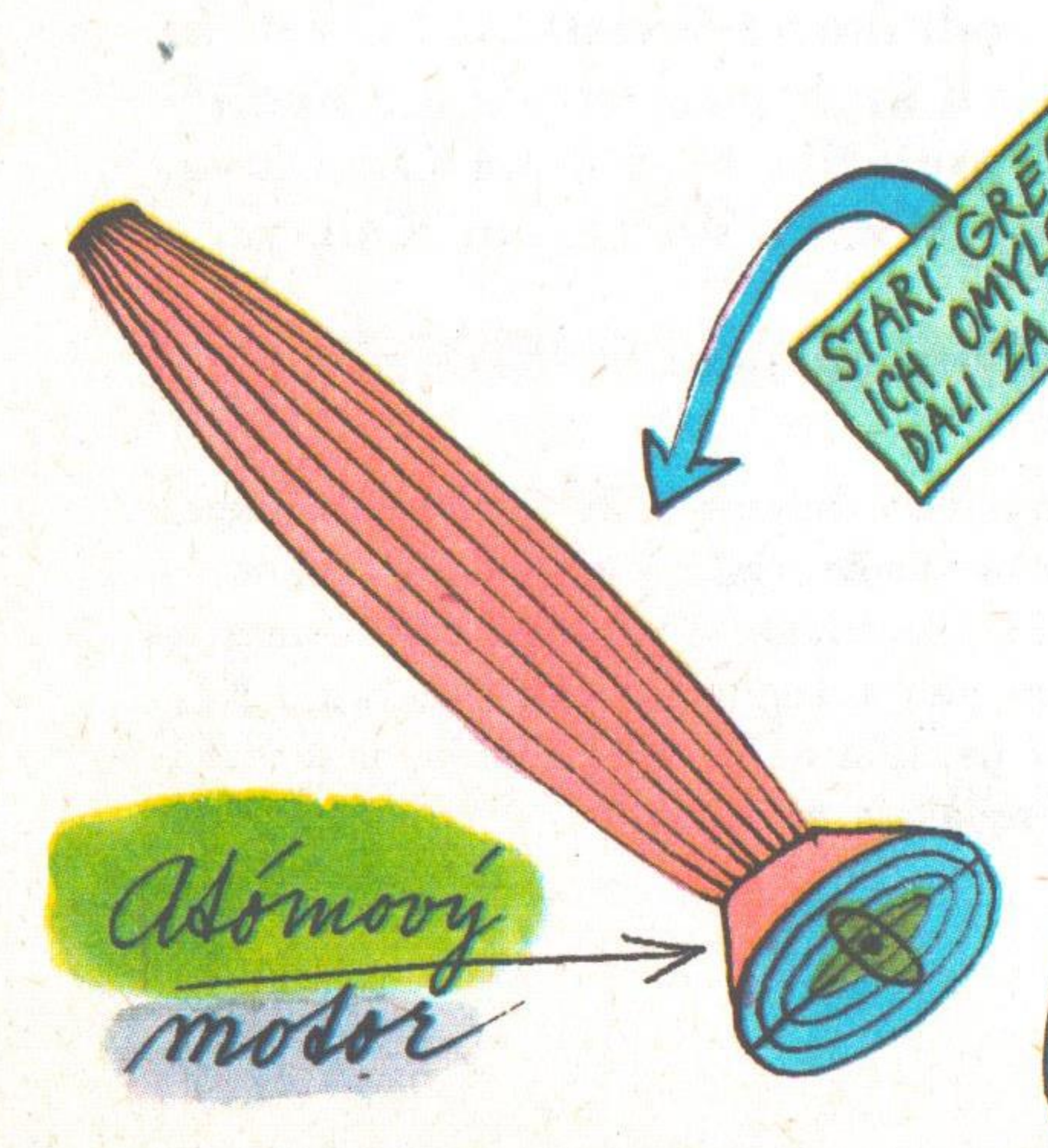
4. EŠTE DO OBEDA SME UROBILI FANTASTICKÝ OBJAV: NAŠLI SME KÚSOK ATLANTÍDY.

5. ATLANTÁNIA SA UKRYLI DO MORA PRED STAROVEKÝM ZAMOROVANÍM PRÍRODY. TERAZ NIE JE ČISTÉ ANI MORE. ASI VYHYNÚ...

6. ZALOŽILI PODMORSKÉ ŠKOLY PRE DELFÍNOV. TLAČIA TÝŽDENNÍK 'Delfínie zvesti'. PO VÝSKOLENÍ PRACUJÚ AKO ZÁCHRANÁRI V "PODMORSKEJ PRVEJ POMOCI."

7. NA ZEM SA DOSTALI POMOCOU ATORAKIET. DNES UŽ ZASTARALÝCH - NA ATÓMOVÝ POHON. TROŠKU SA PODOBAJÚ NA BATERAKETU:

8. BOLO TO SMUTNÉ A KRÁSNE ZAROVEN VIDELI SME VŠELIJAKÉ ČUDÁ. NAPRIKLAD PREŤAHOVANIE MORSKÝCH KONÍKOV, PREŤAHOVANIE CHOBOTNÍC LANOM, VÝROBU PERÁL A ICH UKLADANIE DO LASTŮR, AUTOMATIZOVANÉ SOLENIE MORSKEJ VODY, GALÉRIU POTOPENÝCH LODÍ, PORTRÉT KAPITÁNA Nema s VLASTNÝM PODPISOM, PREDPOTOPNÉ MÓDNE KOSTÝMY, NAJMODERNEJSIU VODOLIEČBU A NAKONIEC TO NAJTAJOMNEJSIE: V STARÝCH ATLANTSKÝCH VEŠTECKÝCH RUKOPISOCH BOLO NAPÍSANÉ, ŽE PRÍDEHO (ITY, MILINA, ONDREJ) 7. JÚLA...